

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Raport

Välitöö:

Märts-aprill 2023

Avaldamine:

Juuli 2023

Euroopa Komisjoni finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi tellitud uuring, mida koordineerib teabevahetuse peadirektoraat

Käesolev dokument ei kajasta Euroopa Komisjoni seisukohta.
Selles sisalduvad tõlgendused ja arvamused on ainult autorite omad.
Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Ipsos Euroopa avalikud suhted

Pierre Dieumegard'i koostatud dokument [Euroopa-Demokraatia-Espe ranto](#) jaoks

Selle „ajutise“ dokumendi eesmärk on võimaldada rohkematel Euroopa Liidu elanikel tutvuda Euroopa Liidu koostatud (ja nende maksudest rahastatavate) dokumentidega. **Without tõlked, inimesed on arutelust välja jäetud.**

See dokument „Eurobaro meeter“ oli [ainult inglise keeles](#) pdf-failis. Sellest esialgsest failist koostasime Libre Office'i tarkvara poolt ettevalmistatud odt-faili masintõlkeks teistesse keeltesse. Tulemused on nüüd [kättesaadavad kõigis ametlikes keeltes](#).

On soovitatav, et ELi haldusasutus võtaks üle oluliste dokumentide tõlkimise. „Olulised dokumendid“ ei ole mitte ainult seadused ja määrused, vaid ka oluline teave, mida on vaja teadlike otsuste tegemiseks koos.

Meie ühise tuleviku ühiseks arutamiseks ja usaldusväärsete tõlgete võimaldamiseks oleks rahvusvaheline keel esperanto oma lihtsuse, korrapärasuse ja täpsuse tõttu väga kasulik.

Võtke meiega ühendust:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Raport

Märts-aprill 2023

Uuring, mille viis läbi Ipsos European Public Affairs Euroopa Komisjoni taotlusel,
Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraat
Uuring, mida koordineerib Euroopa Komisjoni teabevahetuse peadirektoraat
(Kommunikatsiooni peadirektoraadi meediaseire ja Eurobaromeetri üksus)

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525
Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Projekti pealkiri
Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis – märts-aprill 2023
Raport

Keeleversioon EN
Kataloogi number EV-03-23-340-EN-N
ISBN 978-92-68-05106-1
doi:10.2874/956514
© Euroopa Liit, 2023

<https://europa.eu/eurobarometer>

Sisukord

Sissejuhatus.....	7
Peamised järeldused.....	9
Finantsteadmised.....	9
Finantskäitumine.....	9
Üldine finantskirjaoskuse hinne.....	9
Digitaalsed finantsteenused.....	10
Finantskerksus ja kaasatus.....	10
Masain nõu pangalt, kindlustusandjalt või finantsnõustajalt.....	10
Jaotis 1. Finantskirjaoskuse taseme mõõtmine.....	11
1.1. Enesehinnangulised finantsteadmised.....	11
1.2. Finantsteadmised.....	14
1.3. Finantskäitumine.....	19
1.4. Üldine finantskirjaoskuse hinne.....	23
Jaotis 2. Digitaalne finantskirjaoskus.....	25
Jaotis 3. Finantskerksus ja kaasatus.....	27
3.1. Finantstoodete omandiõigus.....	27
3.2. Otste kokkusaamine.....	32
3.3. Pensioniplaanid.....	34
Punkt 4. Pangalt, kindlustusandjalt või finantsnõustajalt saadud investeerimisenõustamine.....	36
Tehnilised spetsifikatsioonid.....	38
Küsimustik.....	40
Andmete lisa.....	44
Märkused.....	62
Kummaline korrelatsioon kahe teadmise ja käitumise vahel.....	62
Mõned küsimused olid ilmselt paljude inimeste jaoks segaduses.....	62
Erinevused teistest Eurobaromeetri uuringutest.....	63

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Sissejuhatus

EL teeb tööd selle nimel, et tagada inimestele kogu Euroopas teadmised, oskused ja hoiakud, mida nad vajavad heade finantsotsuste tegemiseks.

Iga päev otsustavad tuhanded ELi kodanikud, kuhu avada pangakonto, millist hüpoteek valida, kuhu investeerida oma raha ja kuidas säästa pensionipõlveks. Finantskirjaoskus aitab inimestel selliseid otsuseid teha, sest see aitab neil oma raha paremini hallata, investeerida kapitaliturgudele viisil, mis vastab nende vajadustele ja planeerida tulevikku. Samuti aitab see kaitsta üksikisikuid ülemäärase võlgnevuse, liigsete riskide võtmise, pettuste või küberriskide eest.¹

Finantskirjaoskust määratletakse kui kombinatsiooni teadlikkusest, teadmistest, oskustest, suhtumisest ja käitumisest, mis on vajalik usaldusväärsete finantsotsuste tegemiseks ja lõpuks individuaalse rahalise heaolu saavutamiseks.

Eurobaromeetri kiiruuring hõlmab järgmisi aspekte:

ELi kodanikefinantsteadmised (enesehinnangu tase ja tulemused, mis põhinevad viiel finantsteadmiste testimise küsimusel)

„Rahaliselt säästliku“ käitumise tase (nt kulude jälgimine ja rahaliste eesmärkide saavutamine)

ELi kodanike finantskirjaoskuse tase, mis ühendab nende finantsteadmised ja finantskäitumise punktisummad (ja mil määral finantskirjaoskus on sotsiaal-demograafiliste rühmade lõikes erinev)

Kas ELi kodanikud tunnevad end mugavalt, kasutades digitaalseid finantsteenuseid, nagu internetipangad või mobiilimaksed

Mitmesuguste finantstoodete, näiteks elukindlustuse, erapensioni- või pensionitoodete ja investeerimistoodete omanine.

Kui kaua saaksid ELi kodanikud jätkata elamiskulude katmist ilma raha laenamata või kolimata, kui nad kaotavad oma peamise sissetulekuallika

Usaldus pensioniplaanide vastu ja võimalus elada mugavalt läbi pensionile jäämise

ELi kodanike arusaam sellest, kas investeerimisnõustamine on eelkõige nende parimates huvides.

Euroopa Komisjoni finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi nimel intervjueris Ipsos European Public Affairs esinduslikku valimit 18-aastastest ja vanematest kodanikest kõigis Euroopa Liidu 27 liikmesriigis. Ajavahemikus 29. märtsist kuni 5. aprillini 2023 viidi veebis läbi 26139 intervjuud (arvutipõhine veebiintervjuu). Uuringu andmeid kaalutakse teadaolevate rahvastiku proportsioonidega. EL 27 keskmised on kaalutud vastavalt 18+ elanikkonna suurusele igas ELi liikmesriigis. Käesolevale aruandele on lisatud tehniline märkus uuringu läbiviimise meetodite kohta.

Märkused:

- 1) Uuringu tulemuste suhtes kohaldatakse valimi hälvet, mis tähendab, et mitte kõik ilmsed erinevused rühmade vahel ei pruugi olla statistiliselt olulised. Seega on tekstis esile tõstetud ainult statistiliselt olulised erinevused (5 % tasemel), st kui on võimalik mõistlikult kindel olla, et need ei ole juhuslikult tekkinud.

1 Allikas: https://finance.ec.europa.eu/consumer-finance-and-payments/financial-literacy_en

- 2) Protsenaazid ei pruugi olla 100 %, sest need on ümardatud lähima protsendini. Ümardamise tõttu võib juhtuda ka seda, et diagrammidel näidatud eraldi vastusevariantide protsendid ei ühti täpselt diagrammidel ja tabelitel näidatud või tekstis mainitud kogusummadega. Vastuste protsent ületab 100 %, kui küsimus võimaldas vastajatel valida mitu vastust.
- 3) Käesolevas aruandes viidatakse riikidele nende ametliku lühendiga. Käesolevas aruandes kasutatud lühendid vastavad järgmisele:

OLEMA	Belgia	LT	Leedu
BG	Bulgaaria	LU	Luksemburg
CZ	Tšehhi	HU	Ungari
DK	Taani	MT	Malta
DE	Saksamaa	NL	Madalmaad
EE	Eesti	KELL	Austria
IE	Iirimaa	PL	Poola
EL	Kreeka	PT	Portugal
ES	Hispaania	RO	Rumeenia
FR	Prantsusmaa	SI	Sloveenia
HR	Horvaatia	SK	Slovakkia
SEE	Itaalia	FI	Soome
CY	Küprose vastus*	SE	Rootsi
LV	Läti		

* Küpros tervikuna on üks 27 ELi liikmesriigist, kuid *acquis communautaire* on peatatud selles riigi osas, mis ei ole Küprose Vabariigi valitsuse kontrolli all. Praktilistel kaalutlustel kuuluvad kategooriasse „CY“ ainult Küprose Vabariigi valitsuse kontrolli all olevas riigis läbi viidud vestlused.

Peamised järeldused

Finantsteadmised

Peaaegu iga teine vastaja kogu ELis (52 %) hindab oma üldisi teadmisi finantsküsimuste kohta keskmiselt keskmiselt võrreldes teiste täiskasvanutega oma riigis. Veerand vastates, et nende finantsteadmised on „üsna kõrged“ ja 5 %, et need on teiste täiskasvanutega võrreldes „väga kõrged“; seevastu 12 % nimetab oma teadmisi „väga madalaks“ ja 4 % „väga madalaks“.

66 % vastanutest mõistab, et kõrgema tootlusega investering on riskantsem, 65 % vastab õigesti küsimusele, kuidas inflatsioon toimib, 56 % mõistab investeringute hajutamise väärtust, 45 % vastab õigesti, kui küsitakse liitintressi kohta; kuid vaid 20 % mõistab seost intressimäärade ja võlakirjade hindade vahel.

Finantsteadmiste skoor arvutatakse viiele finantsteadmiste küsimusele õigete vastuste arvuna. Keskmiselt on 26 % vastanutest kogu ELis finantsteadmiste kõrge punktisumma (neli või viis õiget vastust), 50 % vastanutest keskmise punktisummaga (kaks või kolm õiget vastust) ja 24 % madala punktisummaga (ei ole õiget vastust või üks õige vastus). Ligikaudu neljal vastajal kümnest Madalmaades (43 %), Taanis (40 %), Soomes (40 %) ja Eestis (39 %) on finantsteadmiste tase kõrge. Seevastu madala punktisummaga osakaal on suurim Küprosel (30 %), Rumeenias (30 %), Kreekas (29 %) ja Portugalis (28 %).

Finantskäitumine

Ligikaudu üheksa vastanut kümnest kogu ELis nõustub, et enne kui nad midagi ostavad, kaaluvad nad, kas nad saavad seda endale lubada (51 % „nõustub täielikult“ ja 41 % nõustub selle väitega). Sarnane osa vastanutest on nõus, et nad jälgivad ja jälgivad oma kulusid (49 % „täielikult nõustuvad“ ja 43 % „mõnes osas nõustuvad“). Umbes seitse kümnest vastajast on nõus, et nad seavad pikaajalised finantseesmärgid ja püüavad neid saavutada (21 % „täielikult nõustuvad“ ja 50 % „mõnes osas nõustuvad“).

Finantskäitumise punktisumma arvutatakse arvuna, mis on seotud toodete valikuga, kulutuste jälgimisega ja rahaliste eesmärkide saavutamise. Keskmiselt on 65 % vastanutest kogu ELis finantskäitumise osas kõrge punktisummaga (nõustub kõigi väidetega), 28 %-l on keskmine punktisumma (nõustub kahe väitega) ja 8 % madala punktisummaga (nõustun maksimaalselt ühe avaldusega). Finantskäitumise kõrge punktisummaga osakaal on kõigis liikmesriikides 60 % või rohkem, välja arvatud Soomes (36 %), Lätis (52 %) ja Eestis (54 %). Rumeenias on aga 82 % vastanutest kõrge punktisummaga.

Üldine finantskirjaoskuse hinne

Üldine finantskirjaoskuse skoor ühendab finantsalased teadmised ja finantskäitumine, andes mõlemale aspektile võrdse kaalu. Arvutatud punktisumma varieerub vahemikus 0–10.

Keskmiselt on kogu ELis 18 %-l vastanutest finantskirjaoskuse üldise taseme eest kõrge punktisumma (9. või 10. hinne), 64 %-l on keskmine punktisumma (skoor > 5 ja lt;9) ja 18 %-l

madal punktisumma (skoor ≤ 5). Riigi tasandil on kõrge punktisummaga osakaal vahemikus 11 % Portugalis ja Lätis, 27 % Taanis, Sloveenias ja Rootsis ning 28 % Madalmaades. Kõigis liikmesriikides on üle 10 %-l vastanutest üldise finantskirjaoskuse punktisumma madal, kusjuures suurim osakaal oli Soomes (27 %), Lätis (24 %), Belgias (22 %) ja Hispaanias (22 %).

Digitaalsed finantsteenused

Ligikaudu kolm neljandikku vastanutest kogu ELis on rahul digitaalsete finantsteenuste (nt internetipangad või mobiilmaksed) kasutamisega; 36 % vastanutest on „väga mugav“ ja 41 % „mõnevõrra mugav“. See näitaja on kõigis liikmesriikides üle 60 % ja suurim Soomes (95 %).

Finantskerksus ja kaasatus

46 % vastanutest kogu ELis vastab, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) mitteelukindlustus, näiteks kodu- või liikluskindlustus; 31 % teatas, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul) elukindlustus. Umbes veerand vastanutest (24 %) vastab samale investeerimistootele (fondid, aktsiad või võlakirjad) ja 22 % erapensioni- või pensionitootele. Üks viiest vastajast vastab, et tal on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) hüpoteek või kodulaen ja 14 % vastanutest vastab samale tarbijalaenule. Lõpuks 6 % vastates, et neil on krüpto-valuutad (või on olnud need viimase kahe aasta jooksul).

Kui küsitakse, kui kaua nad saaksid jätkata oma elamiskulude katmist ilma raha laenamata või kolimata, kui nad kaotavad oma peamise sissetulekuallika, vastaks kolmandik vastanutest (33 %) seda kuus kuud või kauem, millele järgneb 18 %, kes väidavad, et see on vähemalt kolm kuud (kuid mitte kuus kuud). Ligikaudu iga kuues (16 %) vastanutest ei ole hädaabisäästu 20 % või rohkem Horvaatias (20 %), Küprosel (20 %), Poolas (20 %), Ungaris (21 %), Portugalis (21 %), Bulgaarias (23 %), Kreekas (24 %), Soomes (25 %), Rumeenias (25 %) ja Lätis (26 %).

Enamik vastanutest kogu ELis tunneb end „mitte liiga enesekindlana“ (32 %) või „ei ole üldse kindel“ (22 %), et neil on piisavalt raha, et elada kogu oma pensioniaasta jooksul mugavalt. „Väga“ või „mõnevõrra enesekindla“ tunde osakaal ulatub madalast 20 %-st Poolas kuni 62 %-ni Madalmaades.

Masain nõu pangalt, kindlustusandjalt või finantsnõustajalt.

Vähem kui neli kümnest vastajast kogu ELis tunnevad „väga enesekindlat“ (6 %) või „mõnevõrra kindlust“ (32 %), et investeerimisnõustamine, mida nad saavad oma pangalt/kindlustajalt/finantsnõustajalt, on eelkõige nende parimates huvides. Usaldus, et investeerimisnõustamine on eelkõige nende parimates huvides, ulatub umbes viiendikust Küprosel (19 %) ja Kreekas (20 %) kuni kuueni kümnest Soomes (60 %).

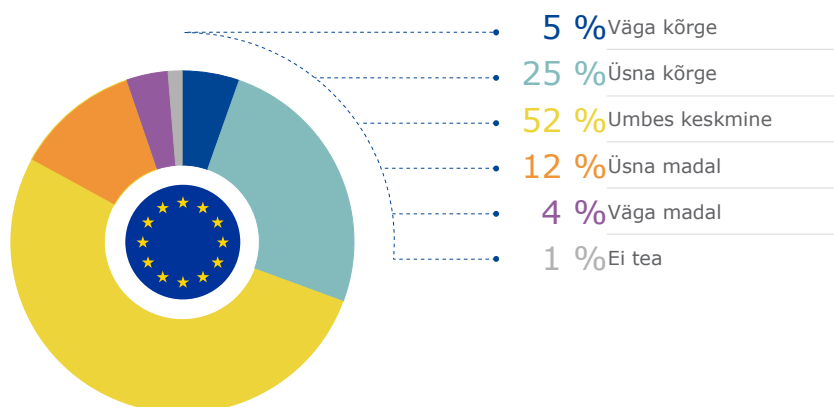
Jaotis 1. Finantskirjaoskuse taseme mõõtmine

Käesoleva aruande esimeses osas keskendutakse Eurobaromeetri kiiruuringule, millega mõõdetakse finantskirjaoskuse taset ELis. Esimeses osas vaadeldakse vastajate enda finantsteadmiste taset (võrreldes teiste täiskasvanutega oma riigis), teises osas aga esitatakse nende finantsteadmiste punktisumma, mis põhineb viie finantsteadmiste küsimuse testil (nt testitakse nende arusaamist inflatsioonist ja liitintressist). Kolmandas osas on esitatud „rahaliselt“ käitumise mõõtmise kolme küsimuse tulemused. Viimases osas tutvustatakse kokkuvõtlikku meedet finantsteadmiste ja finantskäitumise kohta ning võrreldakse finantskirjaoskuse üldist taset kõigis ELi liikmesriikides.

1.1. Enesehinnangulised finantsteadmised

Veidi rohkem kui iga teine vastaja kogu ELis (52 %) hindab oma üldisi teadmisi finantsküsimuste kohta keskmiselt keskmiselt võrreldes teiste täiskasvanutega oma riigis. Veerand vastates, et nende finantsteadmised on „üsna kõrge“ ja 5 %, et need on teiste täiskasvanutega võrreldes „väga kõrge“; seevastu 12 % nimetab oma teadmisi „väga madalaks“ ja 4 % „väga madalaks“.

Q1 Kuidas hindaksite oma üldisi teadmisi finantsküsimustes võrreldes teiste täiskasvanutega [COUNTRY]? (% EL 27ST)

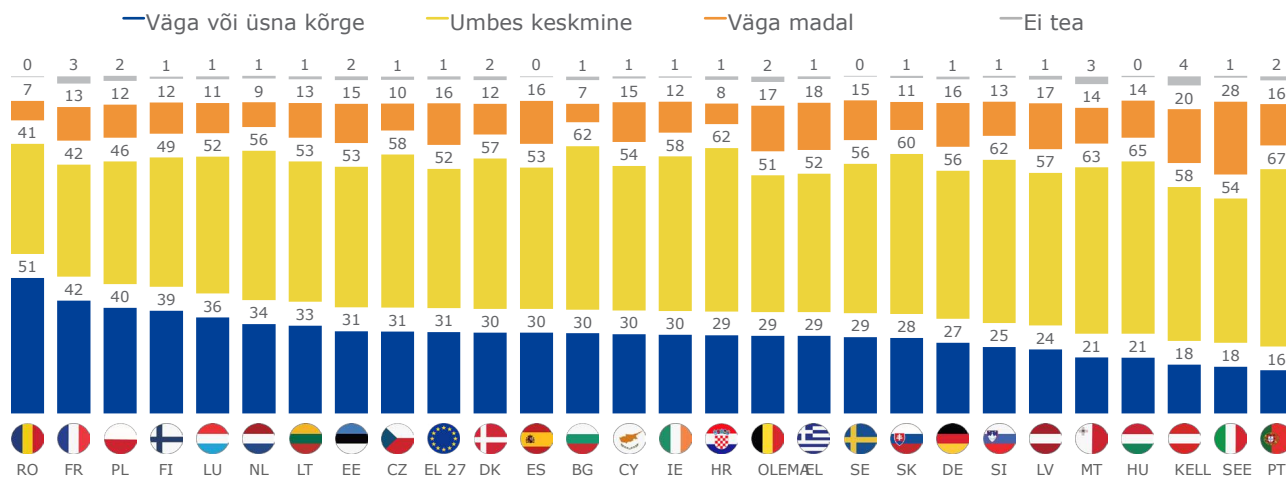
Alus: Kõik vastajad (n=26139)

Liikmesriikide kaupa tehtud analüüsist selgub, et 51 % Rumeenia vastajatest kirjeldab oma üldisi teadmisi finantsküsimuste kohta „väga kõrge“ või „võrdsest kõrge“ võrreldes teiste täiskasvanutega oma riigis. Rumeeniale järgnevad Prantsusmaa (42 %), Poola (40 %) ja Soome (39 %), kus ligikaudu neli vastanut kümnest peavad oma finantsteadmisi teiste täiskasvanutega võrreldes „väga suureks“ või „võrdseks kõrgeks“.

Riigi pingerea alumises otsas olevates riikides hindab vähem kui üks viiest vastajast oma finantsteadmisi „väga kõrgeks“ või „üsna kõrgeks“: Portugal (16 %), Itaalia (18 %) ja Austria (18 %). Itaalias vastas 28 % vastanutest, et nende teadmised finantsküsimustes on „väga

madalad“ või „väga madalad“ võrreldes teiste riigi täiskasvanutega. Teistes riikides jääb see osakaal vahemikku 7 % (Rumeenias ja Bulgaarias) kuni 20 % (Austrias).

Q1 Kuidas hindaksite oma üldisi teadmisi finantsküsimustes võrreldes teiste täiskasvanutega [COUNTRY]? (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26139)

Järgmised sotsiaaldemograafilised rühmad kirjeldavad oma üldisi teadmisi finantsküsimustes tõenäolisemalt kui teisi täiskasvanuid oma riigis kui „väga kõrge“ või „sama kõrge“:

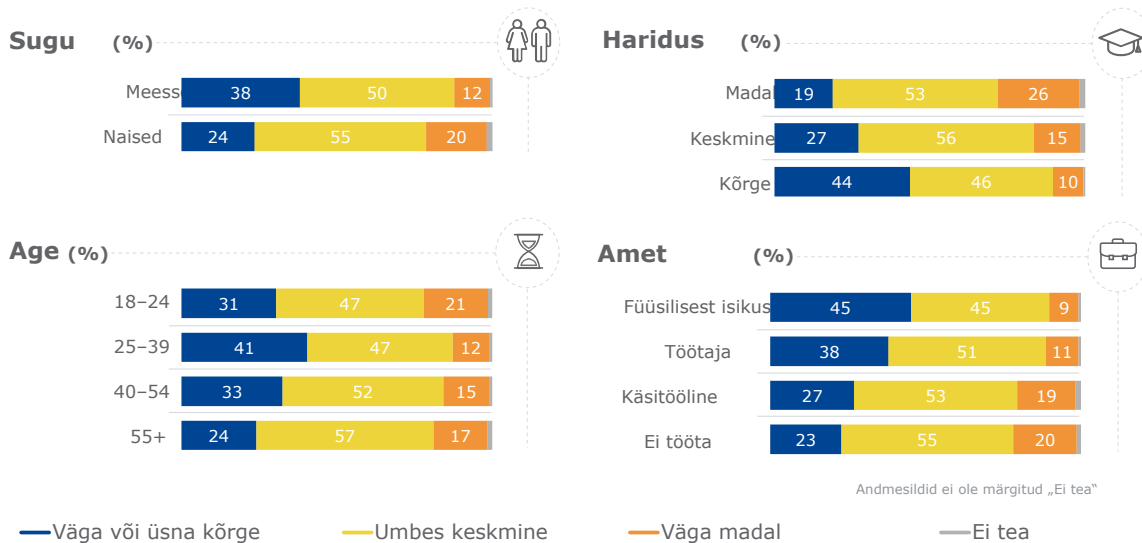
Mehed (38 % võrreldes 24 % naistega)

25–39-aastased vastajad (41 % võrreldes 31 %-ga 18–24aastastest, 33 %-ga 40–54aastastest ja 24 %-ga 55-aastastest ja vanematest)

Kõrge haridustasemega vastajad (44 % võrreldes 27 % keskmise haridustasemega ja 19 % madala haridustasemega vastajatega)

Füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajad (45 %), neile järgnesid töötajad (38 %), võrreldes 27 %-ga käsitsi töötavatest töötajatest ja 23 %-ga mittetöötavatest töötajatest.

Q1 Kuidas hindaksite oma üldisi teadmisi finantsküsimustes võrreldes teiste täiskasvanutega [COUNTRY]? (% sotsiaaldemograafiliselt)

Alus: Kõik vastajad (n=26139)

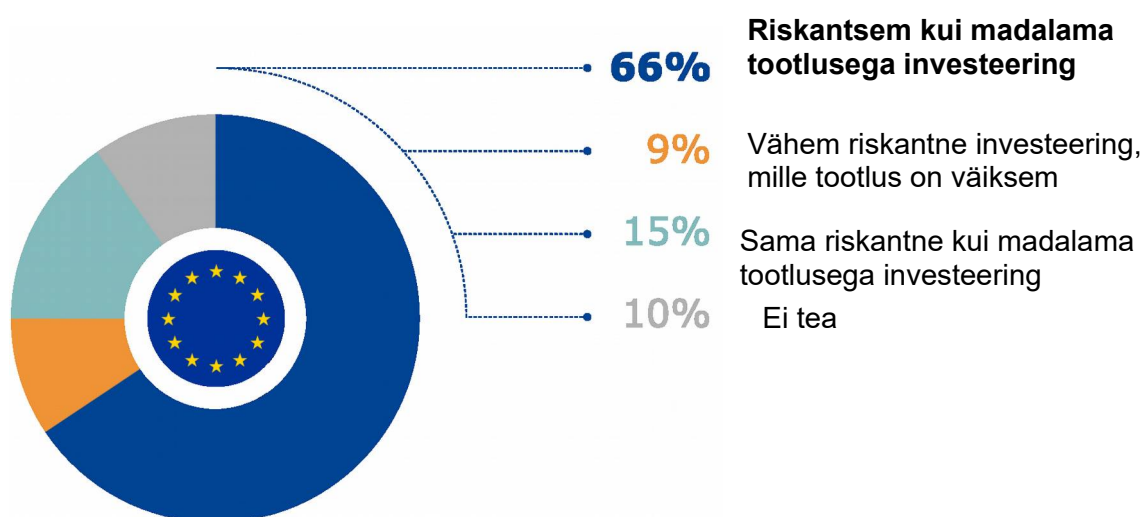
1.2. Finantsteadmised

66 % vastanutest, kes esitasid viis küsimust finantsteadmiste kohta, mõistab, et kõrgema tootlusega investering on riskantsem, 65 % vastab õigesti küsimusele, kuidas inflatsioon toimib, 56 % mõistab investeringute mitmekesistamise väärtust, 45 % vastab õigesti, kui küsitakse liitintressi kohta; kuid vaid 20 % mõistab seost intressimäärade ja võlakirjade hindade vahel.

Vastused viiele finantsteadmiste küsimusele (% EL 27st)

Mõistmine, et kõrgema tootlusega investering on riskantsem

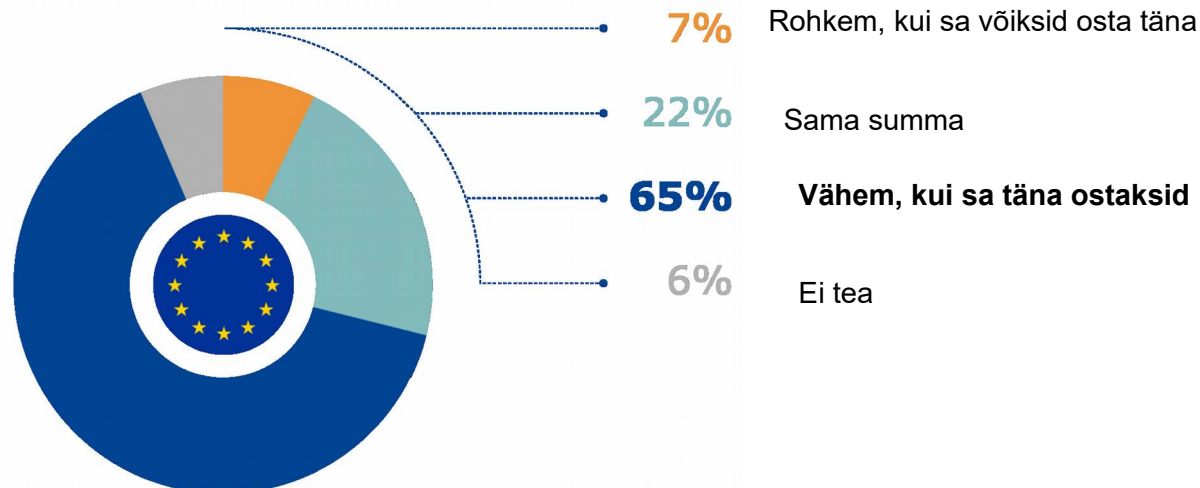
Q5) Milline järgmistest on tõene? **Suurema tulususega** investering on tõenäoliselt:

Inflatsiooni toimimismõistmine

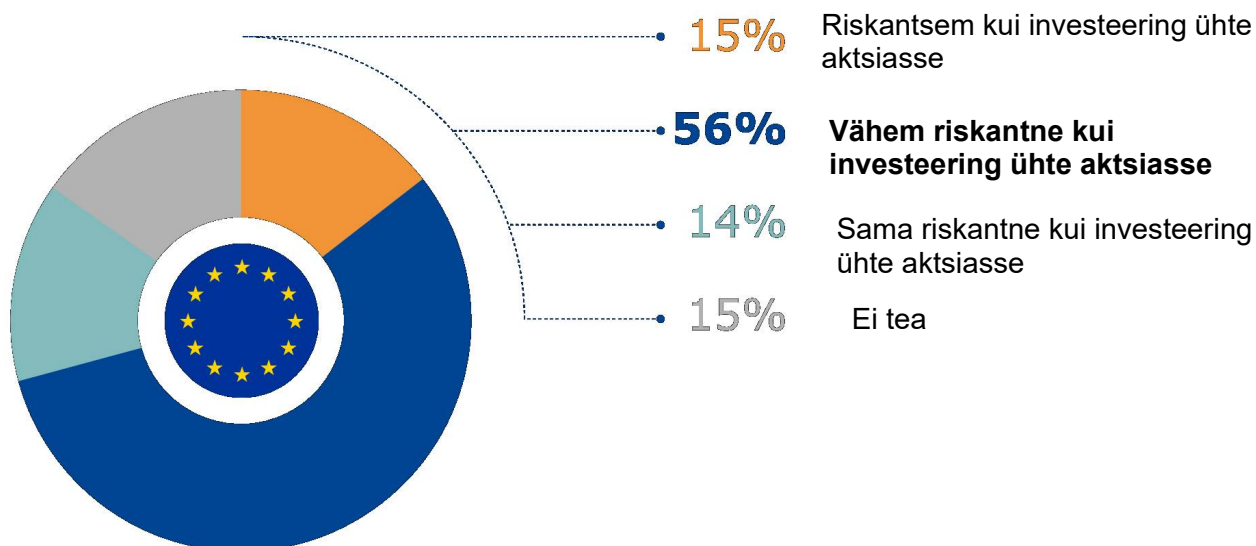
(Q3) Nüüd kujutage ette järgmist olukorda. Teile antakse ühe aasta jooksul kingitus summas [1000 eurot] ja selle aasta jooksul püsib inflatsioon 2 %.

Ühe aasta jooksul saate [1 000 EUR] eest osta:

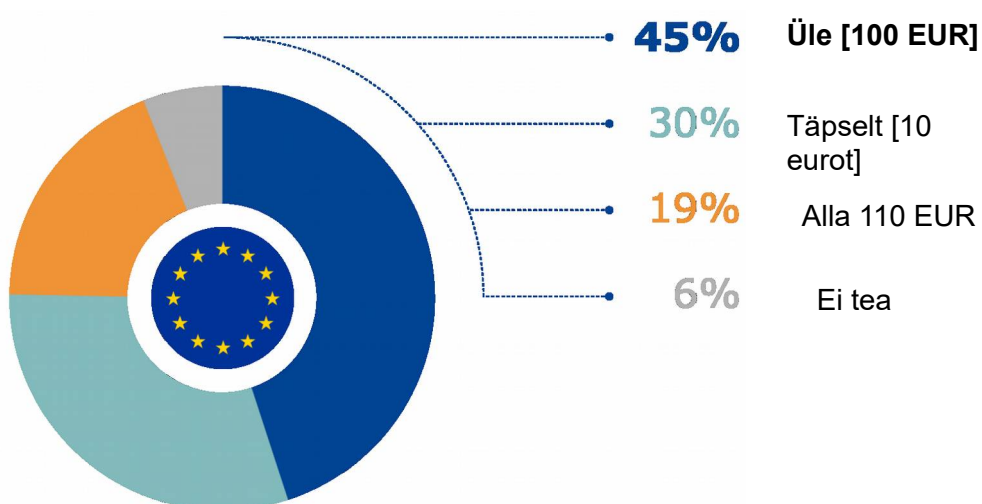
Investeeringute mitmekesistamise väärtusemõistmine

(Q6) Investeeringud paljudesse „äriühingute aktsiasse“ on tõenäoliselt järgmised:

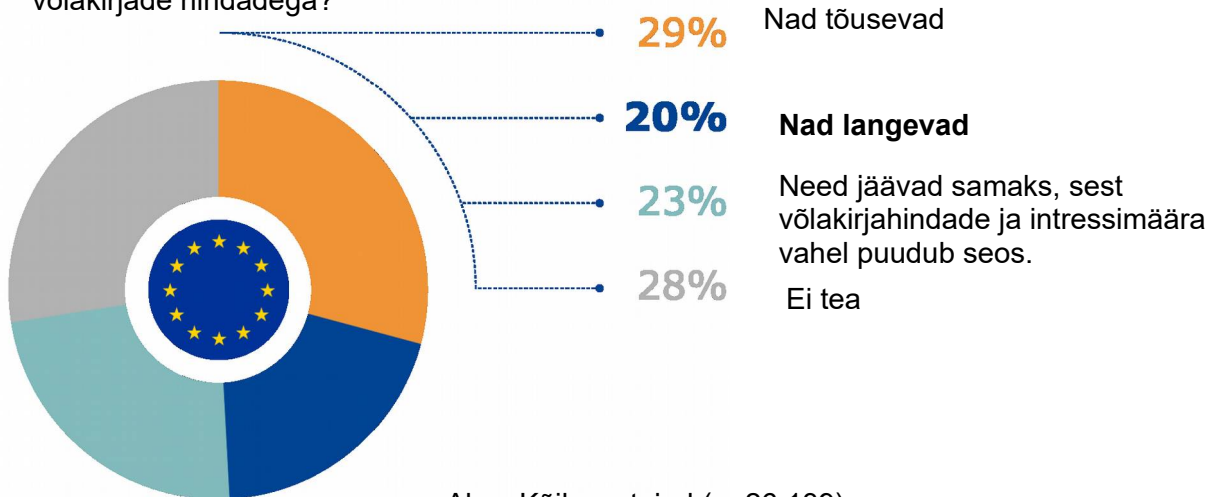
Lihtsa ja liitintressimõistmine

(Q2) Mõelge, et keegi paneb [100 eurot] hoiukontole garanteeritud intressimääraga 2 % aastas. Nad ei tee täiendavaid makseid sellele kontole ja nad ei võta raha välja. **Kui palju oleks kontol viis aastat pärast intressimakse tegemist?**

Intressimäärade ja võlakirjade hindade vahelise seose mõistmine

(Q4) Kui intressimäärad tõusevad, siis mis juhtub tavaliselt võlakirjade hindadega?

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Finantsteadmiste hinne

Finantsteadmiste skoor arvutatakse viiele finantsteadmiste küsimusele (II kuni 6. kv) õigete vastuste arvuna. See jääb vahemikku 0–5. Aruandluse jaoks luuakse kolm kategooriat: (1) Kõrge punktisumma (neli või viis õiget vastust), 2) keskmine skoor (kaks või kolm õiget vastust) ja 3) madal skoor (ei või üks õige vastus).

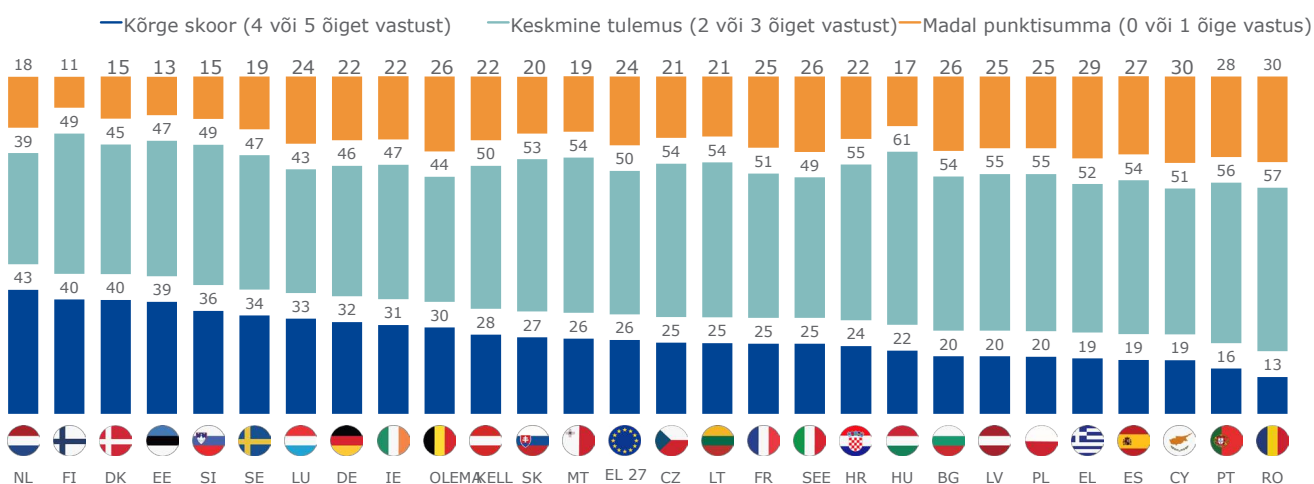
Keskmiselt on 26 % vastanutest kogu ELis finantsalaste teadmiste kõrge punktisumma, 50 % keskmise punktisummaga ja 24 % madala punktisummaga.

Liikmesriikide analüüs näitab, et ligikaudu neli vastanut kümnest Madalmaades (43 %), Taanis (40 %), Soomes (40 %) ja Eestis (39 %) vastavad õigesti neljale või viiele teadmisküsimusele. Kuigi Rumeenia vastajad hindavad väga tõenäoliselt oma üldisi teadmisi finantsküsimuste kohta võrreldes teiste täiskasvanutega oma riigis, on nad tegelikult kõige vähem tõenäoliselt finantsteadmiste kõrge punktisumma (13 %).

Finantsteadmiste madala punktisummaga (üks või mitte õige vastus) osakaal jääb vahemikku 11 % Soomes, 13 % Eestis ning 15 % Taanis ja Sloveenias, 28 % Portugalis, 29 % Kreekas ning 30 % Küprosel ja Rumeenias.

F1 Finantsteadmiste hinne

Õigete vastuste arv viiele finantsteadmiste küsimusele (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)
(% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Järgmistel sotsiaaldemograafilistel rühmadel on finantsteadmiste küsimustes tõenäoliselt kõrge punktisumma (neli või viis õiget vastust):

Mehed (34 % võrreldes 19 % naistega)

Üle 39-aastased vastajad (27 % 40–54-aastastest ja 29 % 55-aastastest ja vanematest, võrreldes 22 %-ga 25–39aastastest ja 18 %ga 18–24aastastest)

Kõrge haridustasemega vastajad (36 %), millele järgnevad keskmise haridustasemega (23 %) vastajad võrreldes madala haridustasemega (17 %)

Töötajatest (29 %) ja füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajatest (27 %), neile järgnesid mittetöötavad vastajad (25 %) võrreldes käsitsi töötavate töötajatega (17 %).

Seevastu järgmistel sotsiaaldemograafilistel rühmadel on finantsteadmiste küsimustes tõenäoliselt madal punktisumma (ei ole või üks õige vastus):

Naised (31 % võrreldes 17 % meestega)

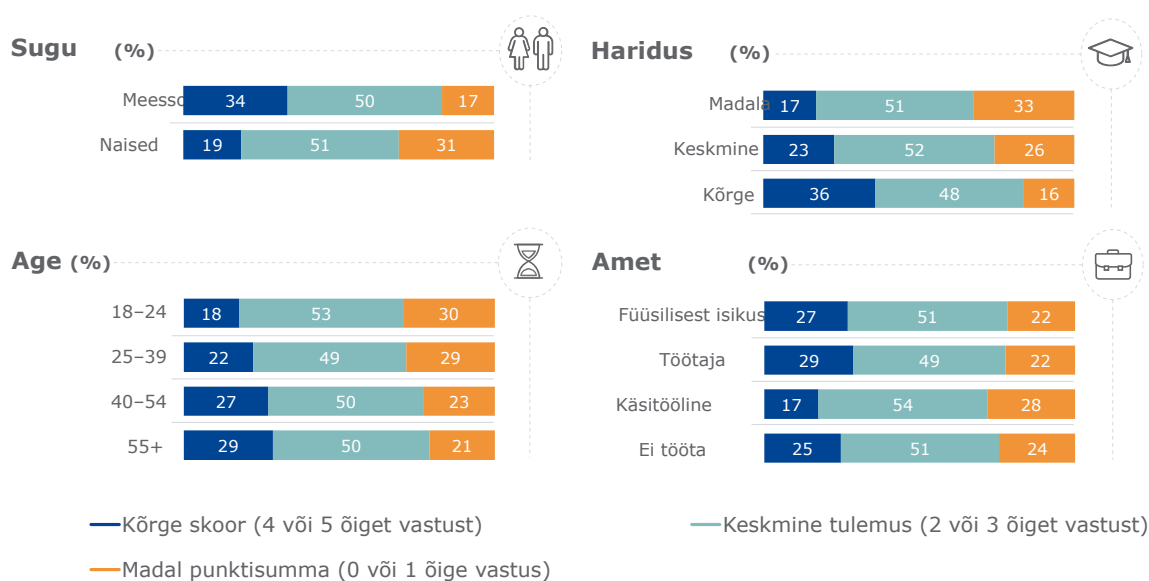
Alla 40-aastased vastajad (30 % 18–24-aastastest ja 29 % 25–39aastastest, võrreldes 23 %-ga 40–54aastastest ja 21 %ga 55-aastastest ja vanematest)

Madala haridustasemega vastajad (33 %), kellele järgnesid keskmise haridustasemega vastajad (26 %), võrreldes 16 %-ga kõrge haridustasemega isikutest

Töölised (28 % võrreldes 24 % mittetöötavate vastajatega ning 22 % füüsilisest isikust ettevõtjate ja töötajatega).

F1 Finantsteadmiste hinne

Õigete vastuste arv viiele finantsteadmiste küsimusele (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)
(% sotsiaaldemograafiliselt)

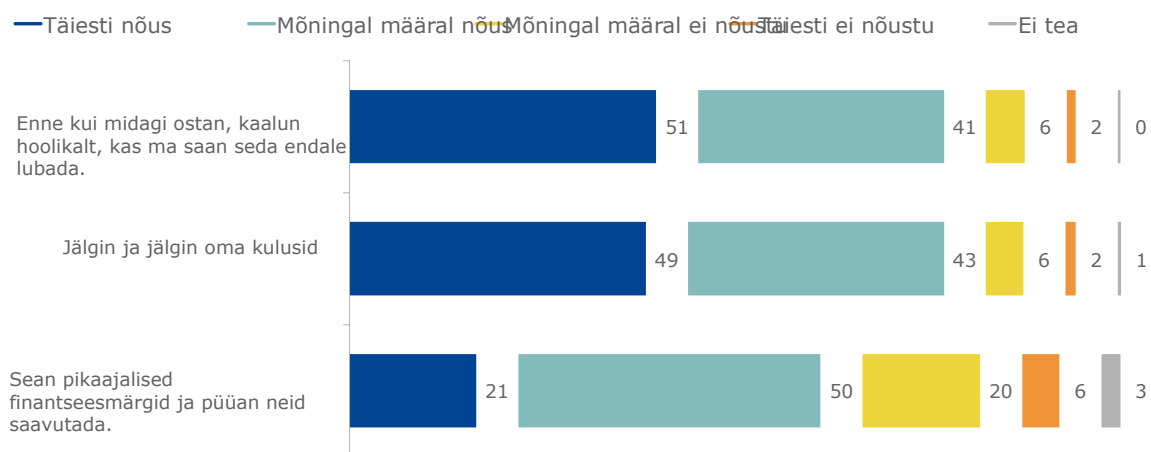
Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

1.3. Finantskäitumine

Umbes üheksa kümnest vastajast kogu ELis on nõus, et enne kui nad midagi ostavad, kaaluvad nad, kas nad saavad seda endale lubada (51 % „nõustub täielikult“ ja 41 % nõustub selle väitega). Samane osa vastanutest on nõus, et nad jälgivad ja jälgivad oma kulusid (49 % „täielikult nõustuvad“ ja 43 % „mõnes osas nõustuvad“).

Väiksem osa vastanutest kogu ELis nõustub, et nad seavad pikaajalised finantseesmärgid ja püüavad neid saavutada (eespool nimetatud avalduste puhul 71 % vs 92 %). Lisaks sellele on selle väite puhul vähem kui pool vastanutest „täielikult nõus“ (21 %). Ligikaudu veerand vastanutest ei nõustu sellega, et nad seavad pikaajalisi finantseesmärgid ja püüavad neid saavutada (20 % „mõnel juhul ei nõustu“ ja 6 % „täielikult ei nõustu“).

Mil määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? (% EL 27ST)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

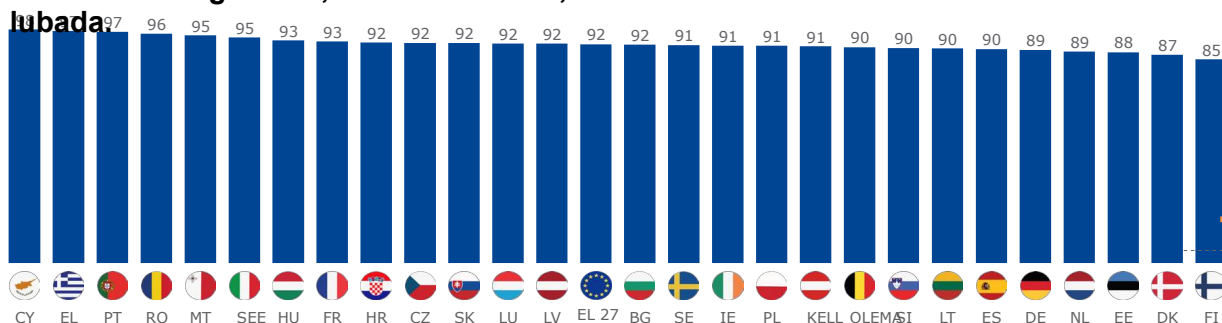
Analüüsid liikmesriikide kaupa kokkuleppe kogumahtu (täielikult kokkuleppivate ja „mõnes osas kokkuleppivate isikute summa“) näitab, et 85–98 % vastanutest kõigis liikmesriikides on nõus, et enne kui nad midagi ostavad, kaaluvad nad hoolikalt, kas nad saavad seda endale lubada. Samamoodi nõustub 84–95 % vastanutest kõigis liikmesriikides (v.a Soome – vt allpool), et nad jälgivad ja jälgivad oma kulusid.

Avalduses „Ma sean pikaajalised finantseesmärgid ja püüden nende saavutamise poole“ ollakse eri liikmesriikides erineval tasemel, ulatudes 59 %-st Lätis kuni 86 %-ni Rumeenias. Enam kui pooltes riikides ületab see näitaja endiselt 70 % piiri.

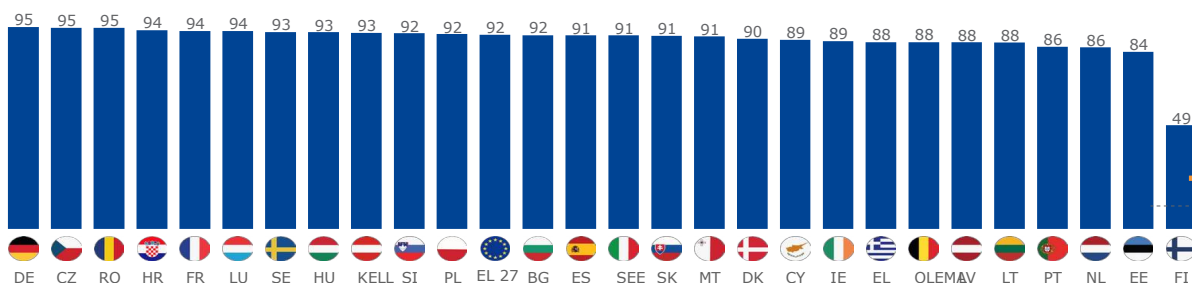
Märkus: Soomes on 49 % vastanutest nõus, et „nad jälgivad ja jälgivad oma kulusid“ (v.a 84–95 % teistes riikides). Pärast välitööd tehtud tõlgete kontrollimisel täheldati, et kuigi Soomes kasutatav tõlge on õige, on ingliskeelse versiooni semantiline ulatus suurem kui selle soomekeelne ekvivalent. Seetõttu võisid vastajad mõista seda väidet kui „arvestust oma kulude kohta“.

Mil määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?
(Kokku „kokkuleppe“ % riikide kaupa)

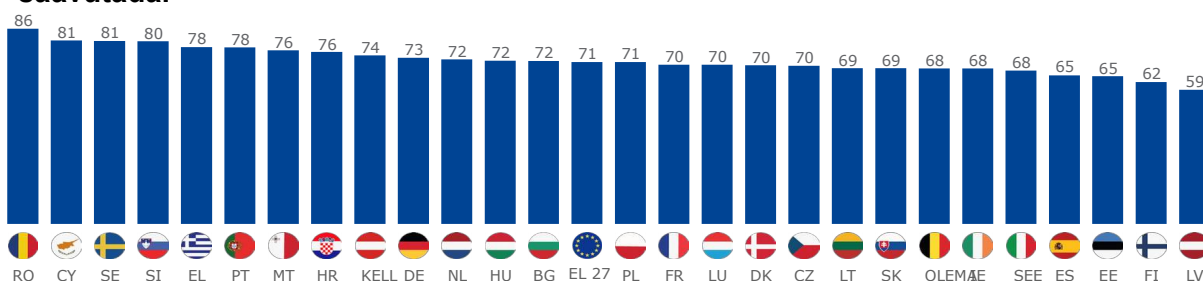
Enne kui midagi ostan, kaalun hoolikalt, kas ma saan seda endale

Jälgin ja jälgin oma kulusid

Sean pikaajalised finantseesmärgid ja püüan neid saavutada.

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Finantskäitumise hinne

Finantskäitumise punktisumma arvutatakse toodete valiku, kulutuste jälgimise ja finantseesmärkide saavutamise püüdlustega seotud „rahaliselt säästlike“ käitumisviiside arvuna.

Kõigi kolme väite kohta saavad vastajad punktisumma 1, kui nad „nõustuvad täielikult“ või „mõnel juhul nõustuvad“; vastajad, kes ei nõustu või ütlevad, et nad ei tea, saavad punktisumma 0.

Finantskäitumise punktisumma arvutatakse kolme üksiku elemendi punktisummade summana.

See jääb vahemikku 0 kuni 3. Aruandluse jaoks luuakse kolm kategooriat: (1) Kõrge punktisumma (kokkuleppige kõigi väidetega), 2) keskmine punktisumma (nõustub kahe väitega) ja 3) madal punktisumma (nõustub maksimaalselt ühe väitega).

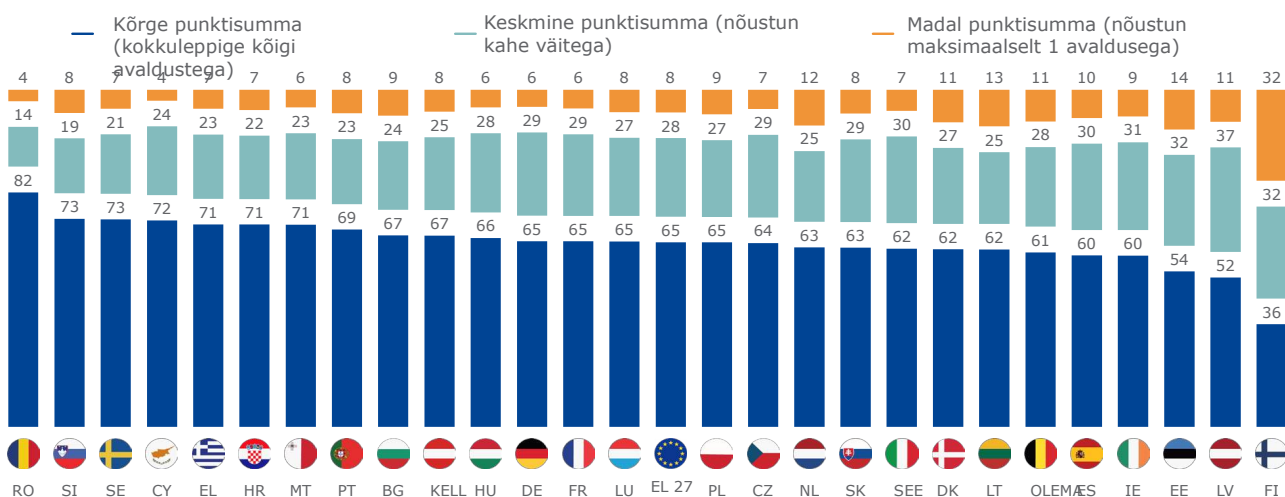
Keskmiselt on 65 % vastanutest kogu ELis finantskäitumise osas kõrge punktisummaga, 28 %-l keskmise punktisummaga ja 8 %-l madala punktisummaga.

Kõigis liikmesriikides, v.a Soomes (vt allpool), Lätis (52 %) ja Eestis (54 %) on finantskäitumise kõrge punktisumma osakaal 60 % või rohkem. Rumeenias on aga 82 % vastanutest kõrge punktisummaga.

Finantskäitumise madala punktisummaga osakaal jääb enamikus liikmesriikides alla 10 %; veidi suurem osakaal on Madalmaades (12 %), Leedus (13 %) ja Eestis (14 %). Soome paistab silma 32 % vastanutest, kelle finantskäitumise punktisumma on madal. Soomes on kõige suurem osakaal vastajatest, kes on liigitatud „mitte finantsiliselt Savvyks“. Nagu eespool märgitud, nõustub selles riigis vaid 49 % vastanutest, et nad „jälgivad ja jälgivad oma kulusid“ (v.a 84–95 % teistes riikides). Kuid isegi pärast sellise käitumise eemaldamist koondhinnangust on Soome endiselt riigi paremusjärjestuse alumises otsas, kuna riigi tulemused on madalamad ka ülejäänud kahe punktisummaga võrreldes.

F2 Finantskäitumise punktisumma

Toodete valimise, kulutuste jälgimise ja finantseesmärkide saavutamise püüdlustega seotud „rahaliselt mõistlike“ käitumisviiside arv (7. kv)
(% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Finantskäitumise kõrge punktisummaga osakaal on suurem järgmistes sotsiaal- ja demograafilistes rühmades:

25-aastased ja vanemad vastajad (65 % 25–39-aastastest või 55-aastastest ja vanematest ja 67 % 40–54-aastastest, võrreldes 57 %ga 18–24-aastastest).

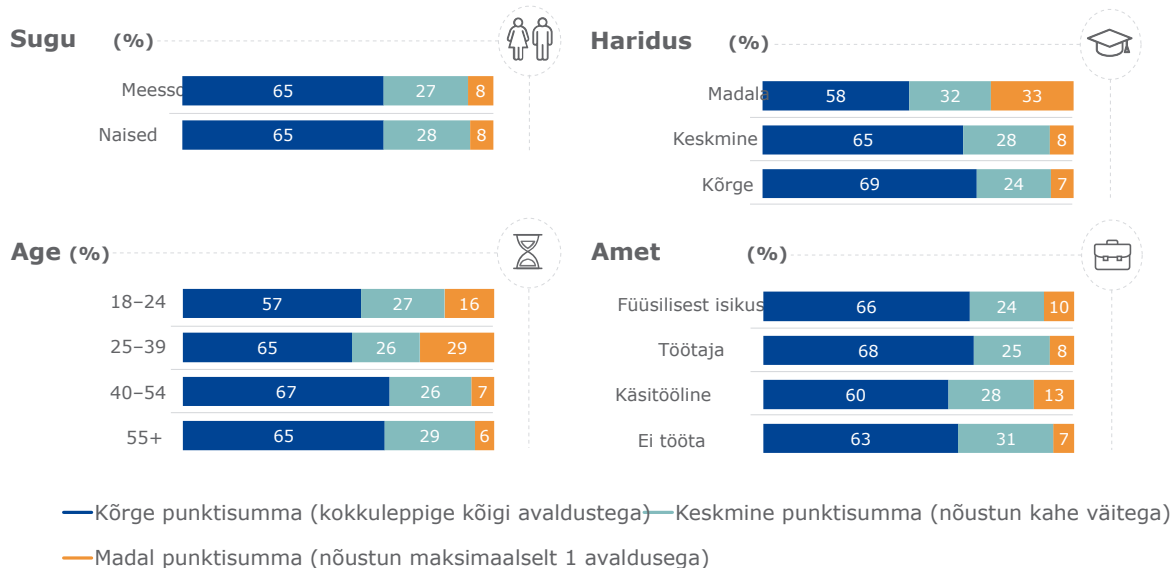
Kõrge haridustasemega vastajad (69 %), millele järgnesid keskmise haridustasemega (65 %) vastajad, samas kui madala haridustasemega vastajaid oli 58 %.

Füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajad (66 %) ja töötajad (68 %), võrreldes 60 %-ga käsitsi töötavatest töötajatest ja 63 %-ga mittetöötavatest töötajatest.

Madala finantskäitumise punktisummaga osakaal on 18–24-aastastel (16 %), manuaaltöötajatel (13 %), füüsilisest isikust ettevõtjatel (10 %) ja madala haridustasemega vastajatel (10 %) 10 % või rohkem.

F2 Finantskäitumise punktisumma

Toodete valimise, kulutuste jälgimise ja finantseesmärkide saavutamise püüdlustega seotud „rahaliselt mõistlike“ käitumisviiside arv (7. kv)
(% sotsiaaldemograafiliselt)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

1.4. Üldine finantskirjaoskuse hinne

Üldises finantskirjaoskuses vaadeldakse kahte aspekti:

Finantsteadmiste hinne (vahemikus 0–5)

Finantskäitumise punktisumma (vahemikus 0–3).

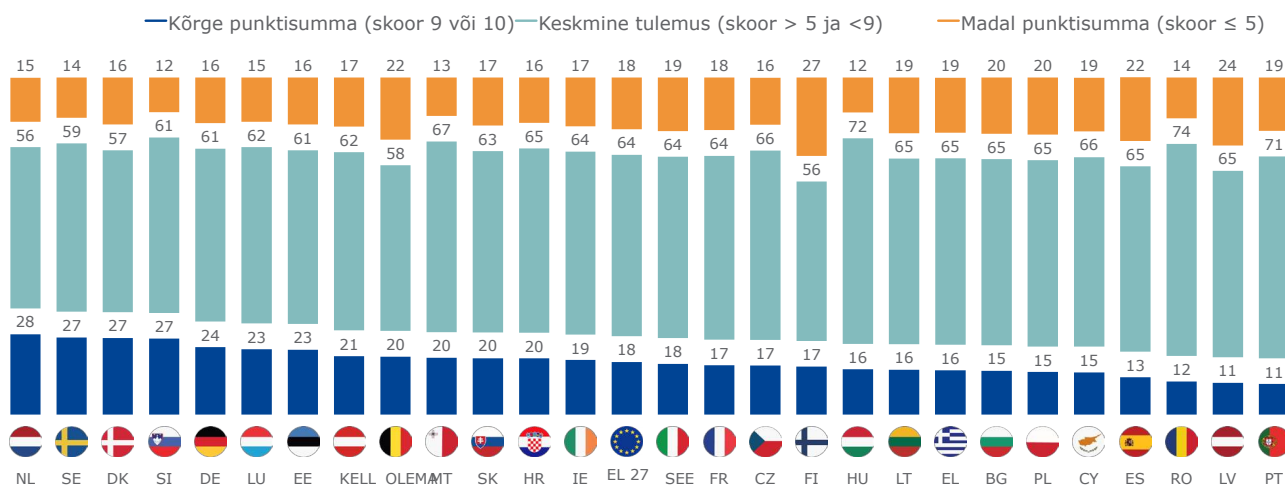
Finantsteadmised ja finantskäitumine saavad finantskirjaoskuse üldises skooris võrdse kaalu. Selle võrdse kaalu saavutamiseks skaleeriti finantskäitumise punktisumma nii, et see oleks maksimaalselt viis. Üldine finantskirjaoskuse punktisumma saadakse kahe (ümberhinnatud) punktisumma summana ja on vahemikus 0–10. Aruandluse jaoks luuakse kolm kategooriat: (1) Kõrge skoori (skoor 9 või 10), 2) keskmine skoor (skoor > 5 ja <9) ja 3) madal punktisumma (skoor ≤ 5).

Keskmiselt on kogu ELis 18 %-l vastanutest finantskirjaoskuse üldise taseme eest kõrge punktisumma, 64 %-l on keskmine punktisumma ja 18 %-l madal punktisumma.

Riigi tasandil on üldise finantskirjaoskuse kõrge punktisumma osakaal vahemikus 11 % Portugalis ja Lätis, 27 % Taanis, Sloveenias ja Rootsis ning 28 % Madalmaades. Kõigis liikmesriikides on üle 10 %-l vastanutest üldise finantskirjaoskuse punktisumma madal, kusjuures suurim osakaal oli Soomes (27 %), Lätis (24 %), Belgias (22 %) ja Hispaanias (22 %).

F3 Üldine finantskirjaoskuse skoor

Finantsteadmiste punktisumma ja finantskäitumise punktisumma summa (kõigile võrdse kaaluga)
punktisumma) (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Vaadeldes sotsiaaldemograafilise tasandi tulemusi ja kooskõlas muude käesolevas jaos esitatud leidudega, on üldise finantskirjaoskuse kõrge punktisummaga osakaal suurem:

Mehed (24 % võrreldes 13 % naistega)

Üle 39-aastased vastajad (20 % võrreldes 13 %-ga 18–24-aastastest ja 16 %-ga 25–39aastastest)

Kõrge haridustasemega vastajad (26 %, keskmise haridustasemega 16 % ja madala haridustasemega vastajad 12 %)

Töötajatest (21 %) ja füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajatest (20 %), neile järgnesid mittetöötavad vastajad (27 %) võrreldes käsitsi töötavate töötajatega (12 %).

Seevastu sotsiaaldemograafilised rühmad, mille üldise finantskirjaoskuse punktisumma on madal, on järgmised:

Naised (21 % võrreldes 14 % meestega)

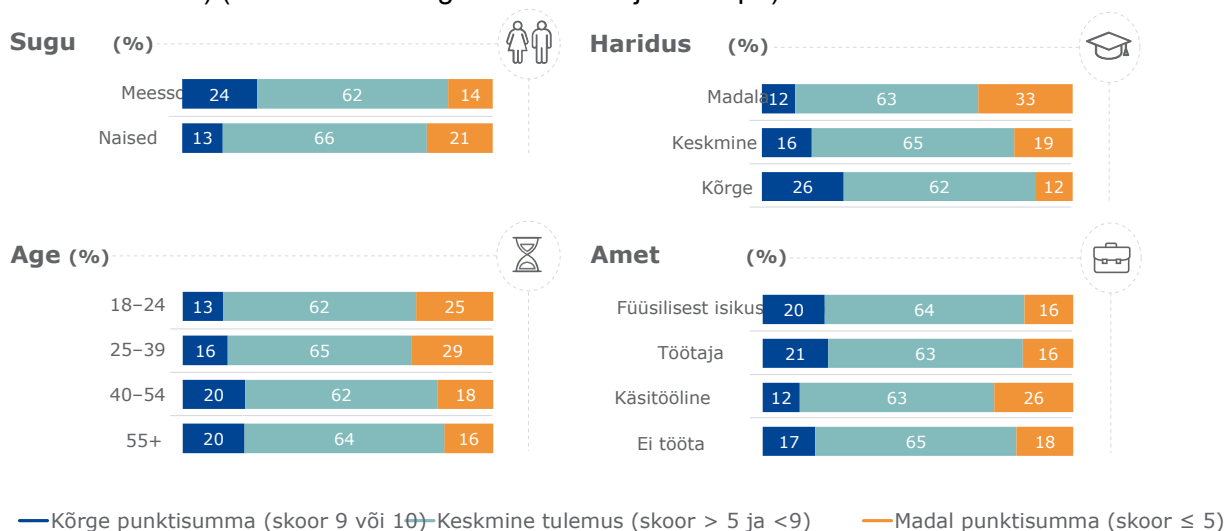
18–24-aastased vastajad (25 % 18–24-aastastest, võrreldes 20 %ga 25–39-aastastest, 18 % 40–54-aastastega ja 16 % 55-aastastest ja vanematest).

Madala haridustasemega vastajad (29 %), kellele järgnesid keskmise haridustasemega vastajad (19 %), samas kui 12 % kõrge haridustasemega vastajatest

Töölised (26 % võrreldes 18 % mittetöötavate vastajatega ning 16 % füüsilisest isikust ettevõtjate ja töötajatega).

F3 Üldine finantskirjaoskuse skoor

Finantsteadmiste punktisumma ja finantskäitumise punktisumma summa (iga punkti puhul võrdne kaal) (% sotsiaaldemograafiliste näitajate kaupa)

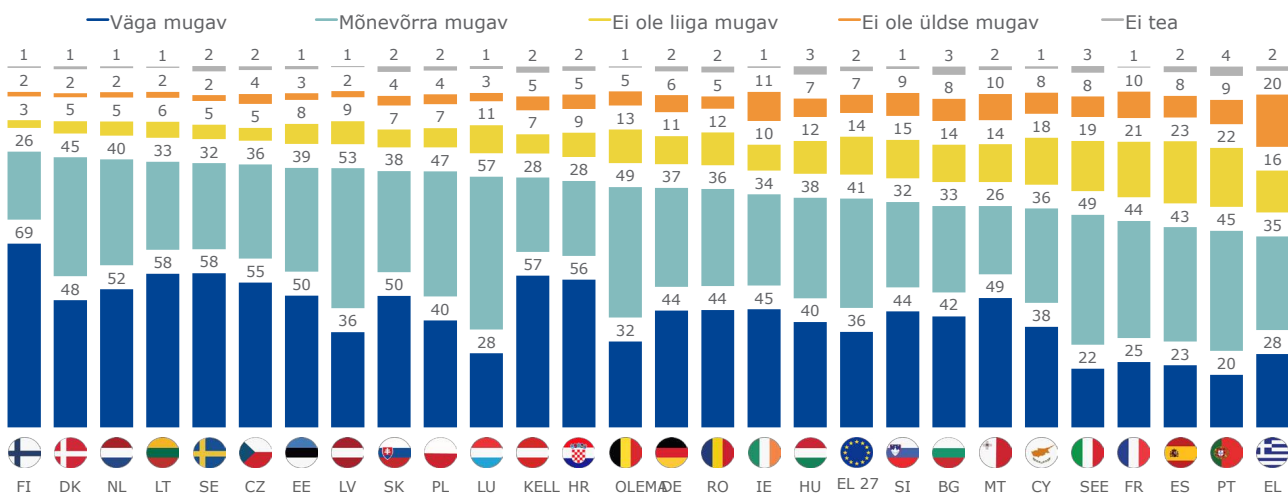
Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Jaotis 2. Digitaalne finantskirjaoskus

Valdav enamik vastanutest kogu ELis (77 %) teatas, et neil on mugav kasutada digitaalsete finantsteenuseid, nagu internetipangad või mobiilimaksed; 36 % vastanutest on „väga mugav“ ja 41 % „mõnevõrra mugav“. Seevastu 14 % vastanutest vastas, et nad ei tunne end digitaalsete finantsteenuste kasutamisel liiga mugavalt, ja 7 % vastanutest, et nad ei tunne end üldse mugavalt.

Kõigis liikmesriikides teatas üle 60 % vastanutest, et nad on digitaalsete finantsteenuste (nt internetipangad või mobiilimaksed) kasutamisel „mõnevõrra“ või „väga mugavad“ (63 %-lt Kreekas 95 %-le Soomes). Vastanute osakaal, et nad tunnevad end väga mugavalt, ulatub 20 %-st Portugalis 69 %-ni Soomes.

Q11 Kui mugav on teil kasutada digitaalsete finantsteenuseid, nagu internetipangad või mobiilimaksed? (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Järgmised sotsiaaldemograafilised rühmad annavad suurema tõenäosusega teada, et nad tunnevad digitaalseid finantsteenuseid kasutades „väga“ „mõniti mugavat“:

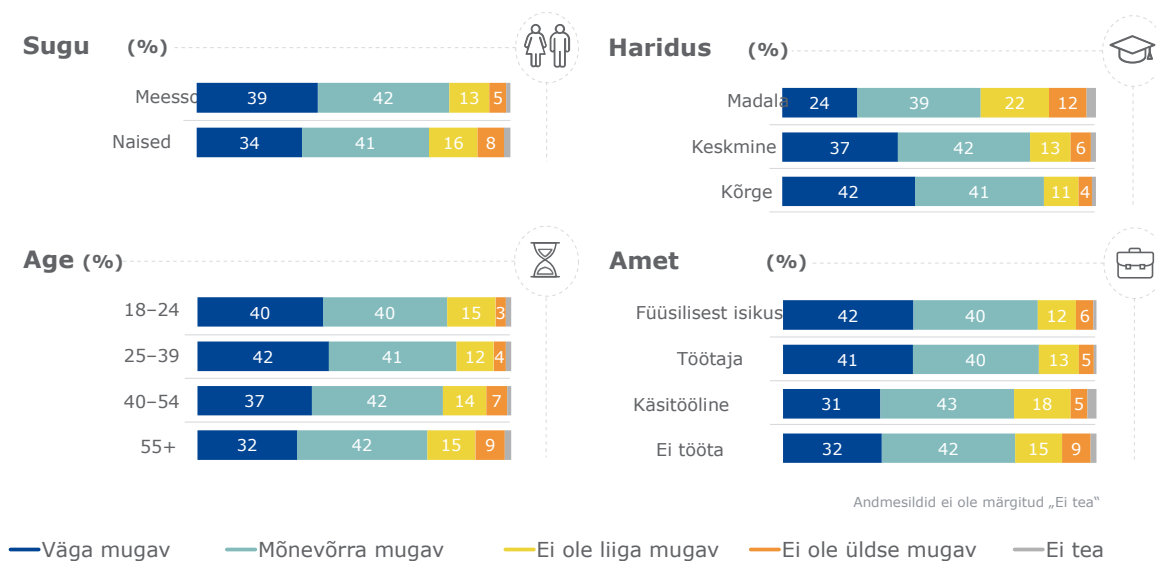
Mehed (81 % võrreldes 74 % naistega)²

Alla 55-aastased vastajad (80 % 18–24-aastastest, 83 % 25–39-aastastest ja 78 % 40–54-aastastest, võrreldes 73 %-ga 55-aastastest ja vanematest);

Keskmise haridustasemega (79 %) või kõrge haridustasemega (83 %) inimesed, võrreldes 63 %-ga madala haridustasemega inimestest

Füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajad (83 %), kellele järgnesid töötajad (81 %), võrreldes 74 %-ga füüsilisest isikust ettevõtjatest ja mittetöötavatest töötajatest.

Q11 Kui mugav on teil kasutada digitaalseid finantsteenuseid, nagu internetipangad või mobiilimaksed? (% sotsiaaldemograafiliselt)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

² Ümardamise tõttu ei kattu graafikutel esitatud protsendid alati täpselt tekstis nimetatud kogusummadega.

Jaotis 3. Finantskerksus ja kaasatus

Aruande käesolevas osas käsitletakse rahalise kaasamise kolme aspekti kogu ELis:

Mitmesuguste finantstoodete, näiteks elukindlustuse, erapensioni- või pensionitoodete ja investeerimistoodete omamine (jaotis 3.1)

Kui kaua saaksid ELi kodanikud jätkata elamiskulude katmist ilma raha laenamata või kolimata, kui nad kaotavad oma peamise sissetulekuallika (punkt 3.2).

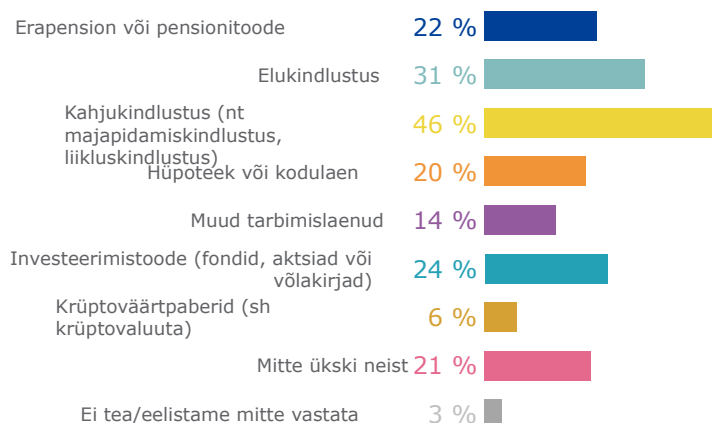
Usaldus oma pensioniplaanide vastu ja mugav elamine pensionile jäämise kaudu (punkt 3.3).

3.1. Finantstoodete omandiõigus

Vastajatelt küsiti, milliseid finantstooteid nad praegu on (või mida nad on viimase kahe aasta jooksul kasutanud) ning neile esitati seitse finantstoodet, millest nad saaksid valida mitu eset.

Kogu ELis vastab 46 % vastanutest, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) mitteelukindlustus, näiteks kodu- või liikluskindlustus; 31 % teatas, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul) elukindlustus. Umbes veerand vastanutest (24 %) vastab samale investeerimistootele (fondid, aktsiad või võlakirjad) ja 22 % erapensioni- või pensionitootele. Üks viiest vastajast vastab, et tal on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) hüpoteek või kodulaen ja 14 % vastanutest vastab samale tarbijalaenule. Lõpuks 6 % vastates, et neil on krüpto-valuutad (või on olnud need viimase kahe aasta jooksul).

Q9 Milliseid järgmistest finantstoodetest teil on või on olnud viimase kahe aasta jooksul? [LUBATUD ON MITU VASTUST] (% EL 27ST)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Elukindlustuse osakaal (või viimase kahe aasta jooksul) ulatub 16 %-st Kreekas kuni 58 %-ni Poolas. 30 % vastanutest Kreekas ja Horvaatias ning 67 % Taanis teatas, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul olnud) kahjukindlustus (nt leibkonna- ja liikluskindlustus). Uuringus loetletud finantstootetest kuulub enamiku liikmesriikide vastajatele kõige sagedamini kahjukindlustus.

Luksemburgis ja Madalmaades teatas 42 % vastanutest, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul olnud) hüpoteek või kodulaen; Bulgaarias, Lätis ja Horvaatias on see osakaal ligikaudu 10 %. Muid tarbimislaene valitakse kõige sagedamini Bulgaarias (31 %), järgnesid Soome (28 %), samas kui vaid ühel vastajal 20st on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) tarbimislaen Maltal (5 %) ja Madalmaades (6 %).

Umbes üks kahest Taani vastajast (52 %) teatas, et tal on (või viimase kahe aasta jooksul) erapension või pensionitood. Luksemburgis, Iirimaa ja Tšehhis mainis umbes neli kümnest vastajast erapensioni pensionikavas, kuid see osakaal väheneb 8 %-le Horvaatias ja Kreekas. Investeermistoote (või viimase kahe aasta jooksul olnud) investeermistoote (fondid, aktsiad või võlakirjad) osakaal ulatub madalast 9 %-st Bulgaarias ja Lätis kuni 46 %-ni Rootsis.

Oma krüptovaluutade aruandluse osakaal (või on viimase kahe aasta jooksul neid omanud) varieerub Prantsusmaal, Itaalias ja Hispaanias 4 %st kuni Sloveenias 17 %ni.

ELi tasandil vastas 21 % vastanutest, et neil ei ole (või viimase kahe aasta jooksul) ühtegi uuringus loetletud seitsmest finantstootest. Riigi tasandil on see näitaja suurim Kreekas (32 %), Itaalias (30 %) ja Küprosel (29 %) ning väikseim Taanis (9 %), Luksemburgis (11 %) ja Madalmaades (13 %).

Q9 Milliseid järgmistest finantstoodetest teil on või on olnud viimase kahe aasta jooksul? [Mitu ANSWERS ALLOWED] (% riikide kaupa)

	Erapension või pensionitoo de	Elukindlust us	Kahjukindlu stus (nt majapidami skindlustus, liikluskindlu stus)	Hüpoteek või kodulaen	Muud tarbimislae nud	Investeerimi stode (fondid, aktsiad või võlakirjad)	Krüptoväärtpaberid (sh krüptovaluuta)	Mitte ükski neist	Ei tea/eelis tame mitte vastata
EL 27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
OLEM A	37	28	52	27	14	27	9	17	4
BG	19	17	37	9	31	9	11	23	3
CZ	40	42	39	15	15	24	14	19	4
DK	52	34	67	35	17	35	7	9	3
DE	21	25	59	17	10	33	6	19	3
EE	31	23	45	20	17	24	12	18	3
IE	40	36	40	25	17	18	8	20	4
EL	8	16	30	19	13	12	9	32	5
ES	23	29	50	29	18	23	4	18	3
FR	20	44	41	19	12	19	4	21	3
HR	8	26	30	11	24	15	16	28	2
SEE	20	20	31	15	9	28	4	30	4
CY	14	33	37	24	15	10	10	29	2
LV	23	23	38	10	18	9	10	28	3
LT	24	34	41	13	14	14	11	20	3
LU	41	39	54	42	20	37	13	11	5
HU	18	32	44	15	15	20	6	24	2
MT	23	25	42	21	5	32	8	22	6
NL	31	24	64	42	6	20	11	13	3
KELL	21	37	59	16	7	24	10	17	5
PL	10	58	44	15	21	15	6	16	2
PT	19	27	46	25	19	21	9	19	6
RO	33	23	41	12	23	16	8	21	2
SI	17	42	40	14	18	17	17	19	3
SK	15	39	37	21	19	26	7	23	3
FI	11	25	48	25	28	36	9	17	3
SE	33	24	57	30	13	46	5	16	5

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Sotsiaaldemograafilised kaalutlused

Mehed teatavad tõenäolisemalt kui naised, et neil on (või viimase kahe aasta jooksul olnud) investeerimistoode (30 % vs 18 %), erapension või pensionitood (25 % vs 19 %) või elukindlustus (34 % vs 29 %). Samuti on tõenäolisem, et mehed omavad (või viimase kahe aasta jooksul on omanud) krüptovaluutasid (10 % vs 3 % naistest).

Nagu eeldati, on noorim vanuserühm vähem tõenäoline, et omab (või viimase kahe aasta jooksul on omanud) enamikku uuringus loetletud finantstooteid või -teenuseid, erandiks on krüptovaluutad. 40–54-aastased mainivad üldiselt kõige tõenäolisemalt erinevaid finantstooteid ja -teenuseid. Näiteks teatas 29 % 40–54-aastastest, kellel on (või viimase kahe aasta jooksul olnud) hüpoteek või kodulaen, 25 % 25–39aastastest, 14 % 55-aastastest ja vanematest ning 10 % 18–24-aastastest.

(Varasem) erinevate finantstoodete või -teenuste omand on kõrgem ka kõrgema haridusega vastajate seas. Näiteks 61 %-l kõrge haridustasemega vastanutest on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) elukindlustus, võrreldes 20 %-ga madala haridustasemega vastanutest. Samaselt on 34 %-l kõrge haridustasemega vastanutest (või viimase kahe aasta jooksul olnud) investeerimistoode, nagu fondid, aktsiad või võlakirjad, võrreldes 16 %-ga madala haridustasemega inimestest.

Lisaks kalduvad mittetöötavad vastajad ja käsitöölised omama (või viimase kahe aasta jooksul on omanud) enamikku uuringus loetletud finantstoodetest või -teenustest vähem kui füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajad ja töötajad. Näiteks 20 %-l mittetöötavatest vastajatest ja 22 %-l käsitöölisest on (või viimase kahe aasta jooksul on olnud) investeerimistoode, nagu fondid, aktsiad või võlakirjad, võrreldes 28 %-ga töötajatest ja 29 %-ga füüsilisest isikust ettevõtjatest.

Q9 Milliseid järgmistest finantstoodetest teil on või on olnud viimase kahe aasta jooksul? [Mitu ANSWERS ALLOWED] (% sotsiaaldemograafiliselt)

	Erapension või pensionitoo de	Elukindlustu s	Kahjukindlu stus (nt majapidamis kindlustus, liikluskindlus tus)	Hüpoteek või kodulaen	Muud tarbimislaen ud	Investeerimi stooide (fondid, aktsiad või võlakirjad)	Krüptoväärt paberid (sh krüptovaluut a)	Mitte ükski neist	Ei tea/eelistam e mitte vastata
EL 27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
Sugu									
Meessoost	25	34	47	22	14	30	10	17	3
Naised	19	29	45	18	14	18	3	24	4
Age									
18–24	7	24	29	10	10	20	9	31	7
25–39	20	34	42	25	15	25	14	19	3
40–54	26	36	49	29	16	24	7	18	3
55+	24	29	50	14	13	25	2	21	3
Haridus									
Madala	17	20	34	15	11	16	3	30	5
Keskmine	20	31	47	18	15	20	6	21	3
Kõrge	28	38	53	27	15	34	9	14	3
Amet									
Füüsilisest isikust ettevõtjad	27	39	48	24	15	29	13	13	3
Töötaja	28	39	52	30	17	28	9	13	2
Käsitöoline	18	24	41	22	17	22	7	22	4
Ei tööta	17	25	42	11	12	20	3	28	4

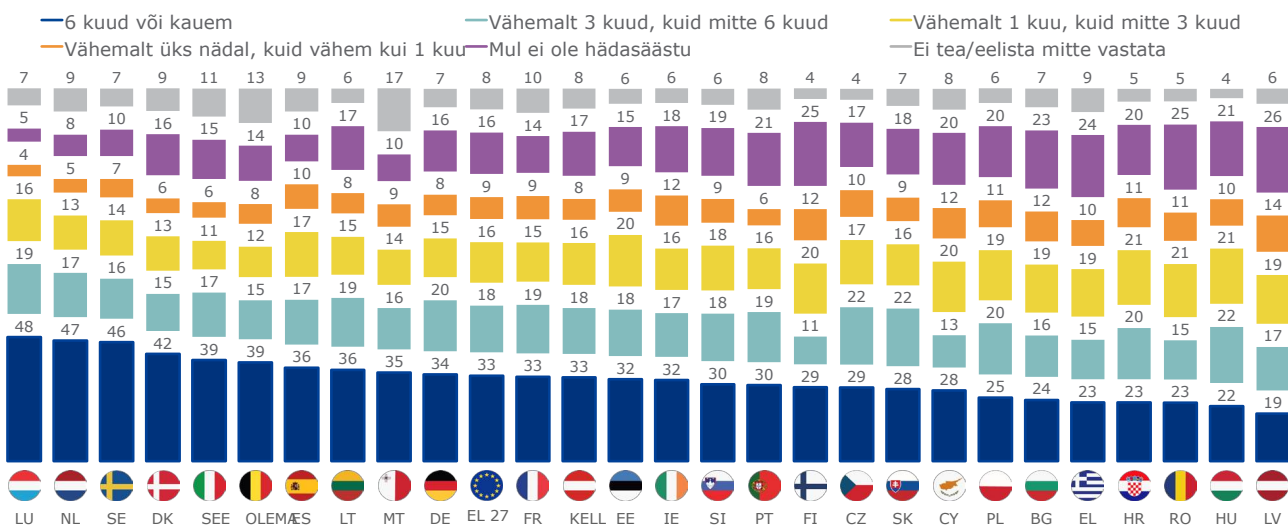
Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

3.2. Otste kokkusaamine

Kui neilt küsiti, kui kaua nad saaksid jätkata oma elamiskulude katmist ilma raha laenamata või kolimata, kui nad kaotavad oma peamise sissetulekuallika, vastaks kolmandik vastanutest (33 %) seda kuus kuud või kauem, millele järgneb 18 %, kes väidavad, et see on vähemalt kolm kuud (kuid mitte kuus kuud). Veidi vähem kui iga kuues vastaja (16 %) suudaks katta oma elamiskulud vähemalt ühe kuu jooksul (kuid mitte kolm kuud) ja 9 % vähemalt ühe nädala jooksul (kuid vähem kui üks kuu). 16 % vastanutest vastas, et neil ei ole erakorralist kokkuhoidu.

Riigi tasandil tehtud analüüs näitab, et peaaegu pooled Rootsis (46 %), Madalmaades (47 %) ja Luksemburgis (48 %) vastanutest vastasid, et kui nad kaotavad oma peamise sissetulekuallika, võiksid nad katta kuus kuud või rohkem oma elamiskulusid ilma raha laenamata või kolimata. Diagrammi paremas servas olevates riikides annavad pooled vastanutest sama vastuse: 19 % Lätis, 22 % Ungaris, 23 % Rumeenias, Horvaatias ja Kreekas. Viimati nimetatud riikides vastab vähemalt üks viiest vastajast, et neil ei ole erakorralist kokkuhoidu, näiteks 26 % Lätis, 25 % Rumeenias ja 24 % Kreekas; kuid see näitaja on suur ka Soomes (25 %).

Kui kaotate täna oma peamise sissetulekuallika, kui kaua võiksite jätkata oma elamiskulude katmist ilma raha laenamata või maja kolimata? (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Järgmised sotsiaaldemograafilised rühmad vastavad suurema tõenäosusega sellele, et kui nad kaotavad oma peamise sissetulekuallika, võivad nad katta kuus kuud või rohkem oma elamiskulusid ilma raha laenamata või kolimata:

Mehed (37 % võrreldes 30 % naistega)

55-aastased ja vanemad vastajad (40 %); seejärel väheneb see näitaja järk-järgult vanuserühmade kaupa (34 %-lt 40–54aastaste puhul 17 %-le 18–24aastaste puhul).

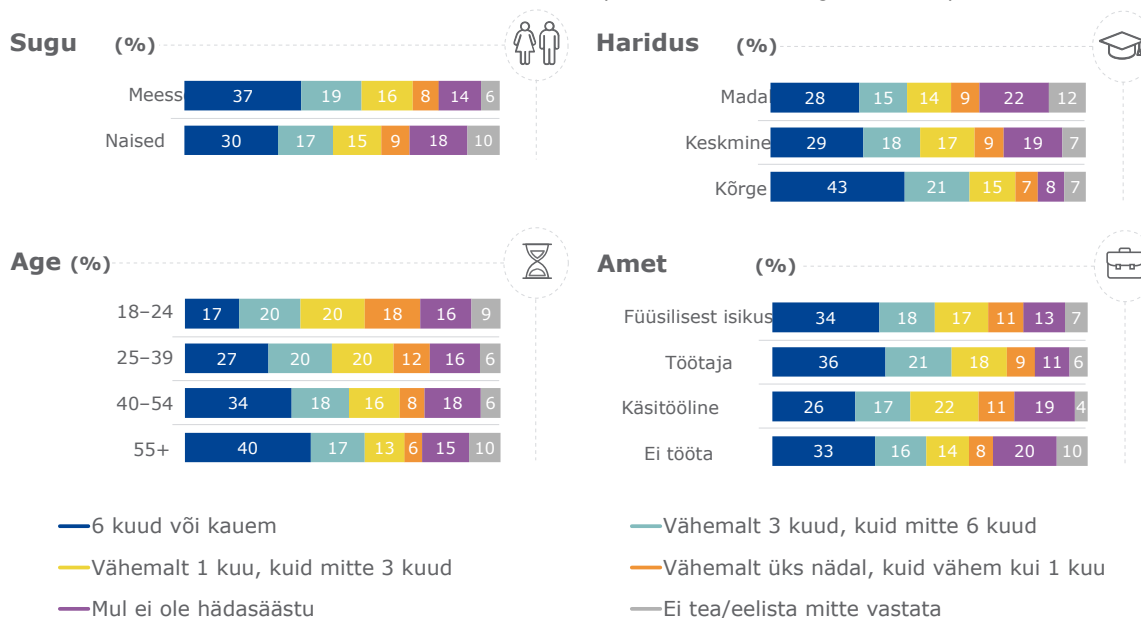
Kõrge haridustasemega inimesed (43 %, madala haridustasemega 28 % ja keskmise haridustasemega 29 %);

Töötajad (36 %), neile järgnevad füüsilisest isikust ettevõtjad (34 %) ja need, kes ei tööta (33 %), võrreldes käsitsi töötavate töötajatega (26 %).

Seevastu rühmad, kellel on suurem tõenäosus, et neil ei ole hädaolukorras sääste, on järgmised: Madala haridustasemega vastajad (22 %), millele järgnesid keskmise haridustasemega isikud (19 %) võrreldes kõrge haridustasemega (8 %).

Töölised (19 %) ja need, kes ei tööta (20 %), võrreldes füüsilisest isikust ettevõtjatega (13 %) ja töötajatega (11 %).

Q8 Kui te kaotate täna oma peamise sissetulekuallika, siis kui kaua võiksite jätkata oma sissetuleku katmist elamiskulud, ilma raha laenamata või kolimata? (% sotsiaaldemograafiliselt)

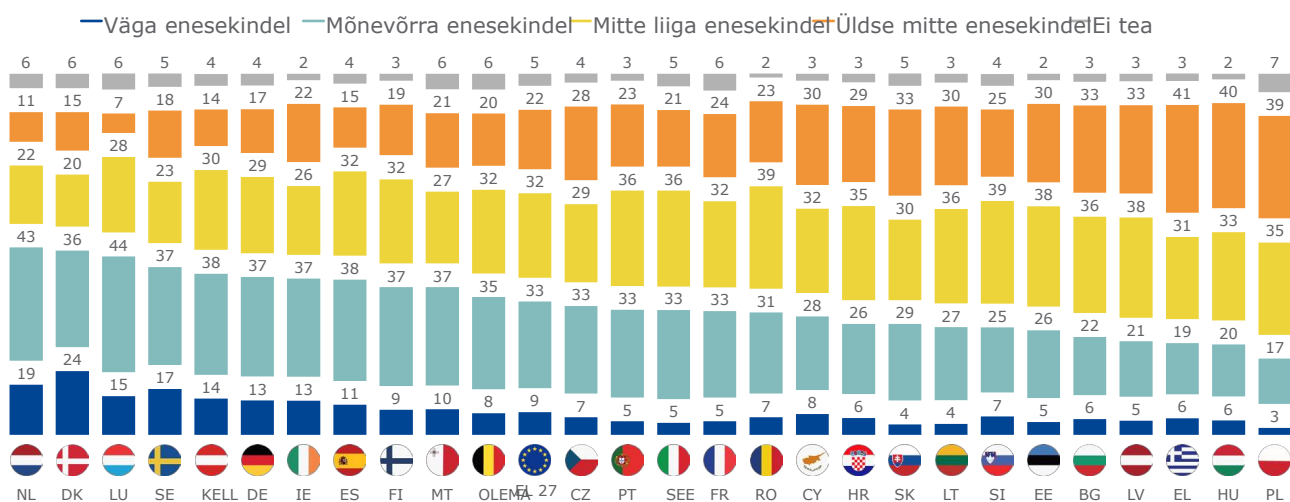
Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

3.3. Pensioniplaanid

Umbes neli kümnest vastajast kogu ELis tunnevad end „väga enesekindlana“ (9 %) või „mõnevõrra enesekindlana“ (33 %), et neil on piisavalt raha, et elada kogu oma pensioniaasta jooksul mugavalt. Enamus tunne on aga see, et nad ei usalda: 32 % vastanutest vastas, et nad ei tunne end liiga kindlalt, et neil on piisavalt raha, et elada kogu oma pensioniea jooksul mugavalt, ja 22 % vastanutest ei tunne end üldse enesekindlana.

Liikmesriikide kindlustunne pensionikavade suhtes on väga erinev. „Väga“ või „mõnevõrra enesekindla“ tunde osakaal ulatub madalast 20 %-st Poolas kuni 62 %-ni Madalmaades. Enamikus liikmesriikides jääb „väga enesekindlaks“ tunduv osakaal siiski alla 10 %. Lisaks teatas umbes pooltes liikmesriikides veerand või rohkem vastanutest, et neil on piisavalt raha, et elada kogu oma pensioniaasta jooksul mugavalt; see näitaja on üldiselt suurim Kreekas (41 %), Ungaris (40 %) ja Poolas (39 %).

Q10 Üldiselt, kui kindel olete, et teil on piisavalt raha, et elada mugavalt kogu oma pensioniaastate jooksul? (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Järgmised sotsiaaldemograafilised rühmad annavad suurema tõenäosusega teada, et neil on piisavalt raha, et elada kogu oma pensioniaasta jooksul mugavalt:

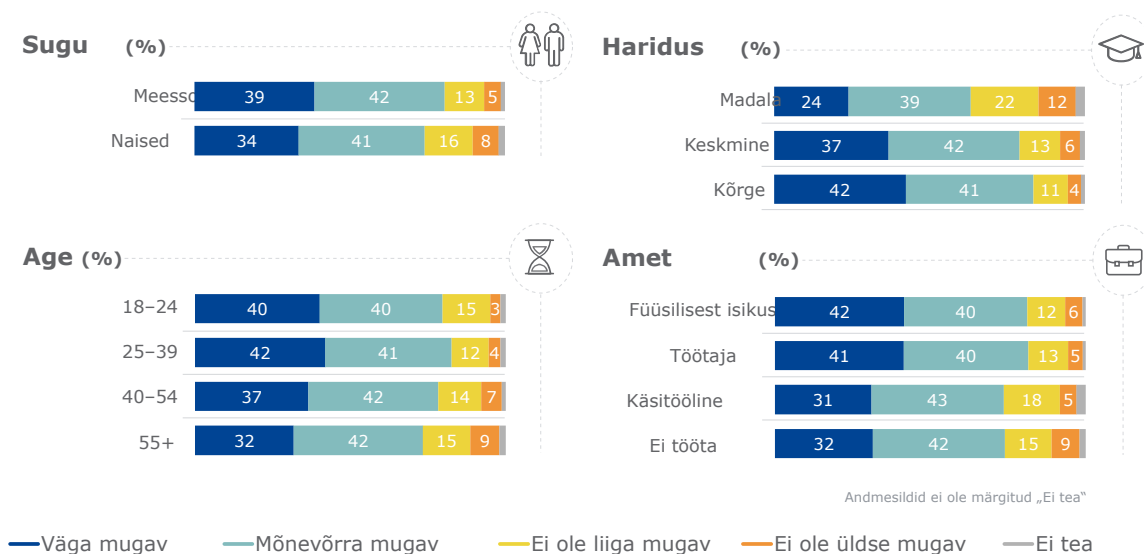
Mehed (81 % võrreldes 74 % naistega)³

Alla 55-aastased vastajad (80 % 18–24-aastastest, 83 % 25–39-aastastest ja 78 % 40–54-aastastest, võrreldes 73 %-ga 55-aastastest ja vanematest);

Keskmise haridustasemega (79 %) või kõrge haridustasemega (83 %) inimesed, võrreldes 63 %-ga madala haridustasemega inimestest

Füüsilisest isikust ettevõtjatest vastajad (81 %) ja töötajad (82 %), võrreldes 74 %-ga käsitsi töötavatest ja mittetöötavatest töötajatest.

Q10 Üldiselt, kui kindel olete, et teil on piisavalt raha, et elada mugavalt kogu oma pensioniaastate jooksul? (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

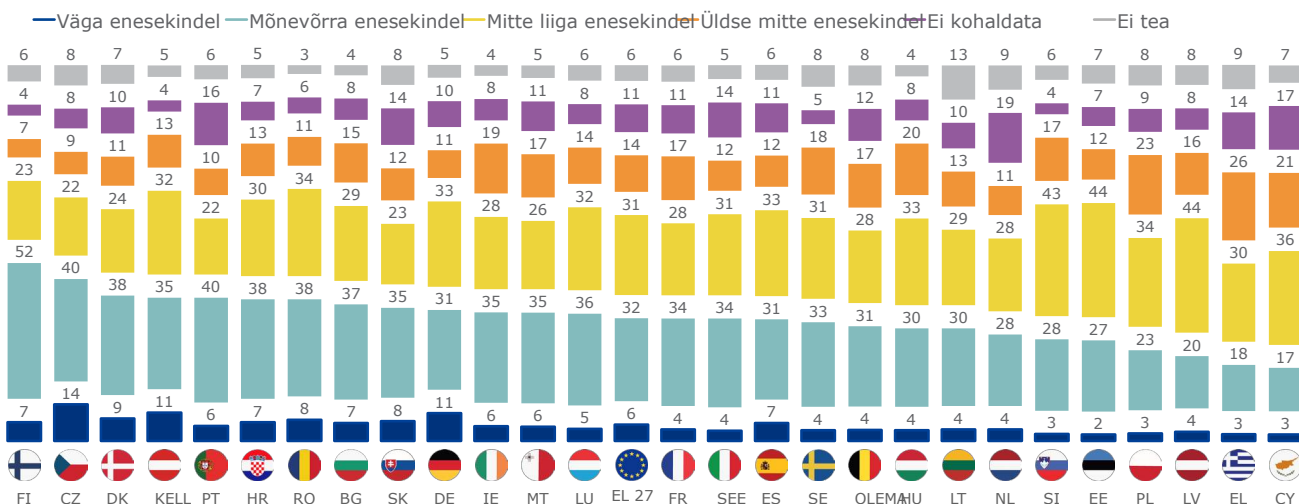
3 Ümardamise tõttu ei kattu graafikutel esitatud protsendid alati täpselt tekstis nimetatud kogusummadega.

Punkt 4. Pangalt, kindlustusandjalt või finantsnõustajalt saadud investeerimisnõustamine

Vähem kui neli kümnest vastajast kogu ELis tunnevad „väga enesekindlat“ (6 %) või „mõnevõrra kindlust“ (32 %), et investeerimisnõustamine, mida nad saavad oma pangalt, kindlustusandjalt või finantsnõustajalt, on eelkõige nende parimates huvides. Suurem arv aga teatas, et tunneb end enesekindlana (31 % „ei ole liiga enesekindel“ ja 14 % „ei ole üldse kindel“). Iga kümnes vastaja leiab, et küsimus ei ole nende isikliku olukorra seisukohast asjakohane ja 6 % „ei tea“.

Riiklikul tasandil on see osakaal, kes tunneb, et investeerimisnõustamine on eelkõige nende parimates huvides, „väga“ või „mõningalt kindel“, ulatunud ligikaudu viiest vastajast Küprosel (19 %) ja Kreekas (20 %) kuni kuueni kümnest vastanust Soomes (60 %).⁴ Seevastu liiga enesekindla või mitteusaldusväärse suhtumise osakaal jääb alla kolmandiku Soomes (30 %), Tšehhis (31 %) ja Portugalis (32 %) kuni kuueni kümnest vastanust Lätis ja Sloveenias (mõlemas 60 %).

Q12 Kui kindel olete, et teie pangalt/kindlustajalt/finantsnõustajalt saadud investeerimisnõustamine on eelkõige teie parimates huvides? (% riikide kaupa)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

4 Ümardamise tõttu ei kattu graafikutel esitatud protsendid alati täpselt tekstis nimetatud kogusummadega.

Järgmised sotsiaaldemograafilised rühmad teatavad suurema tõenäosusega „väga“ tunde, et nende pangalt, kindlustusandjalt või finantsnõustajalt saadav investeerimishinnastamine on eelkõige nende parimates huvides:

Mehed (42 % võrreldes 36 % naistega)

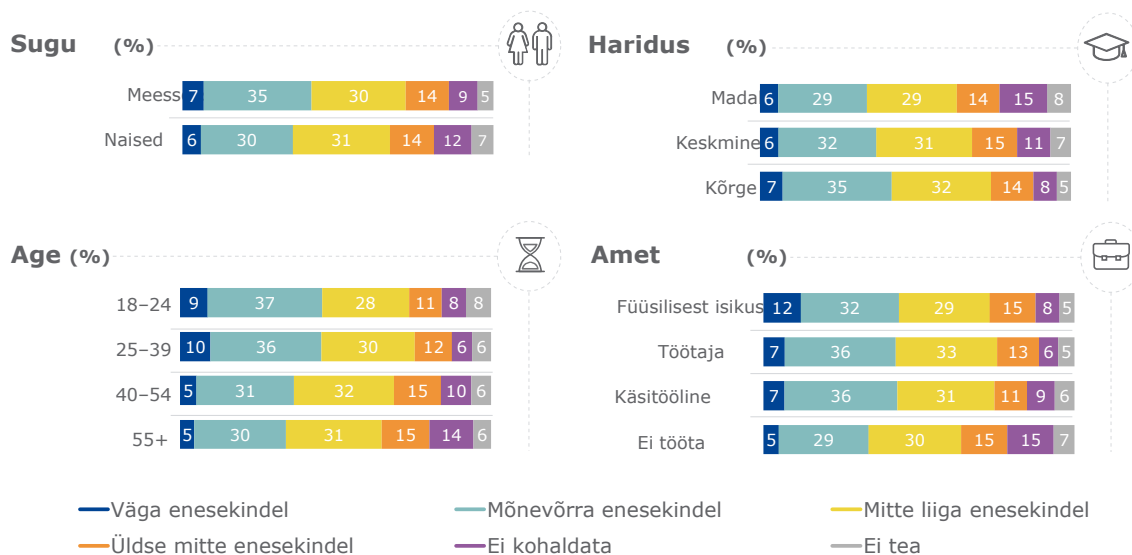
Alla 40-aastased vastajad (46 % 18–24-aastastest või 25–39aastastest, võrreldes 37 %-ga 40–54-aastastest ja 34 %-ga 55-aastastest ja vanematest);

Kõrge haridustasemega inimesed (42 %, samas kui 37 % vastanutest, kellel on keskmine haridustase, ja 34 % madala haridustasemega vastanutest)

Töötavad vastajad (44 % füüsilisest isikust ettevõtjatest ning 43 % töötajatest ja käsitsi töötavatest töötajatest, võrreldes 34 %-ga mittetöötavatest töötajatest).

Mittekohaldatavate vastuste osakaal on 55-aastaste ja vanemate seas keskmisest suurem (keskmiselt 15 % vs 11 %), madala haridustasemega (15 %) ja mittetöötavatega (15 %).

Q12 Kui kindel olete, et teie pangalt/kindlustajalt/finantsnõustajalt saadud investeerimishinnastamine on eelkõige teie parimates huvides? (% sotsiaaldemograafiliselt)

Alus: Kõik vastajad (n=26 139)

Tehnilised spetsifikatsioonid

Ajavahemikus 29. märtsist kuni 5. aprillini 2023 korraldas Ipsos European Public Affairs Euroopa Komisjoni finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi taotlusel Eurobaromeetri kiiruuringu nr 525. See on üldine avalik uuring, mida koordineerib teabevahetuse peadirektoraat, meediaseire ja Eurobaromeetri üksus. Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 hõlmab ELi kodanike elanikkonda, ühe 27 ELi liikmesriigi elanikke ning 18-aastaseid ja vanemaid elanikke.

Kõik intervjuud viidi läbi arvutipõhise veebiintervjuu (CAWI) kaudu, kasutades Ipsose veebipaneele ja nende partnervõrgustikku. Vastajad valiti veebijaoturdepäsu paneelaruteludest, eelnevalt värvatud isikute rühmadest, kes on nõustunud osalema teadusuuringutes. Valimi moodustamise kvoodi kehtestamisel lähtuti vanusest (18–24aastased, 25–34aastased, 35–44aastased, 45–54aastased, 55–64aastased ja üle 65aastased) vanusest, soost, haridustasemest ja geograafilisest piirkonnast (NUTS1, NUTS2 või NUTS 3, sõltuvalt riigi suuruselt ja NUTS piirkondade arvust).

	Intervjuude arv	Välitööde kuupäevad	Elanikkond 18+ (absoluutarv)	18+ elanikkond (% EL 27 elanikkonnast)
EL 27	26139	29.3.2023–5.4.2023	365822635	100,00%
OLEMA	1015	29.3.2023–3.4.2023	9289646	2,54 %
BG	1010	29.3.2023–4.4.2023	5650134	1,54 %
CZ	1013	29.3.2023–3.4.2023	8513726	2,33 %
DK	1024	29.3.2023–4.4.2023	4721691	1,29 %
DE	1006	29.3.2023–4.4.2023	69373865	18,96 %
EE	1029	29.3.2023–4.4.2023	1072458	0,29 %
IE	1013	29.3.2023–5.4.2023	3864876	1,06 %
EL	1065	29.3.2023–4.4.2023	8711062	2,38 %
ES	1017	29.3.2023–3.4.2023	39294807	10,74 %
FR	1065	29.3.2023–31.3.2023	53438508	14,61 %
HR	1031	29.3.2023–5.4.2023	3195690	0,87 %
SEE	1024	29.3.2023–31.3.2023	49811219	13,62 %
CY	535	29.3.2023–4.4.2023	731677	0,20 %
LV	1018	29.3.2023–4.4.2023	1518893	0,42 %
LT	1024	29.3.2023–4.4.2023	2310067	0,63 %
LU	513	29.3.2023–5.4.2023	522754	0,14 %
HU	1016	29.3.2023–4.4.2023	7981992	2,18 %
MT	532	29.3.2023–4.4.2023	438294	0,12 %
NL	1005	29.3.2023–4.4.2023	14289828	3,91 %
KELL	1011	29.3.2023–4.4.2023	7427239	2,03 %
PL	1003	29.3.2023–5.4.2023	30743972	8,40 %
PT	1016	29.3.2023–4.4.2023	8715904	2,38 %
RO	1063	29.3.2023–5.4.2023	15304495	4,18 %
SI	1011	29.3.2023–5.4.2023	1730790	0,47 %
SK	1017	29.3.2023–5.4.2023	4402238	1,20 %
FI	1021	29.3.2023–4.4.2023	4512724	1,23 %
SE	1042	29.3.2023–5.4.2023	8254086	2,26 %

Küsimustik

KÜSI KÕIGILT

Q1 Kuidas hindaksite oma üldisi teadmisi finantsküsimustes võrreldes teiste täiskasvanutega [COUNTRY]?

[ÜHTNE VASTUS]

Väga kõrge 1

Üsna kõrge 2

Umbes keskmine 3

Üsna madal 4

Väga madal 5

Ei tea 998

KÜSI KÕIGILT

Intro Järgmine osa on rohkem nagu viktoriin. Küsimused ei ole mõeldud teid välja püüdma, nii et kui arvate, et teil on õige vastus, siis tõenäoliselt teete seda. Kui te ei tea vastust, märgistage lihtsalt kastike „ei tea“.

KÜSI KÕIGILT

Kujutlege, et keegi paneb 100 eurot hoiukontole garanteeritud intressimääraga 2 % aastas. Nad ei tee täiendavaid makseid sellele kontole ja nad ei võta raha välja. Kui palju oleks kontol viis aastat pärast intressimakse tegemist?

[ÜHTNE VASTUS]

Üle 110 EUR 1

Täpselt 110 EUR 2

Alla 110 EUR 3

Ei tea 4

KÜSI KÕIGILT

Q3 Nüüd kujutage ette järgmist olukorda. Teile antakse ühe aasta jooksul 1 000 EUR suurune kingitus ja selle aasta jooksul püsib inflatsioon 2 %. Ühe aasta pärast, 1 000 EUR eest, saate osta:

[ÜHTNE VASTUS]

Rohkem, kui sa võiksid täna osta 1

Sama summa 2

Vähem, kui sa täna ostaksid 3

Ei tea 4

KÜSI KÕIGILT

Kui intressimäärad tõusevad, siis mis juhtub tavaliselt võlakirjade hindadega?

[ÜHTNE VASTUS]

Nad tõusevad 1

Nad langevad 2

Need jäävad samaks, sest võlakirjahindade ja intressimäära 3 vahel puudub seos.

Ei tea 4

KÜSI KÕIGILT

Q5 Milline järgmistest on tõene? Suurema tulususega investeering on tõenäoliselt:

[ÜHTNE VASTUS]

Riskantsem kui madalama tootlusega investeering 1

Vähem riskantne kui madalama tootlusega investeering 2

Sama riskantne kui madalama tootlusega investeering 3

Ei tea 4

KÜSI KÕIGILT

Q6 Investeeringud paljudesse „äriühingute aktsiatesse“ on tõenäoliselt järgmised:

[ÜHTNE VASTUS]

Riskantsem kui investeering ühte aktsiasse 1

Vähem riskantne kui investeering ühte aktsiasse 2

Sama riskantne kui investeering ühte aktsiasse 3

Ei tea 4

KÜSI KÕIGILT

Mil määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

[ÜKS VASTUS REA KOHTA] [RANDOMISE 1–3]

Q7_1 Enne kui ma midagi ostan, kaalun hoolikalt, kas ma saan seda endale lubada.

Q7_2 Ma jälgin ja jälgin oma kulusid

Q7_3 Ma sean pikaajalised finantseesmärgid ja püüan neid saavutada

[VASTUSSKAALA]

Täiesti nõus 1

Mõningal määral nõus 2

Mõningal määral ei nõustu 3

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Täiesti ei nõustu 4

Ei tea 998

KÜSI KÕIGILT

Kui kaotate täna oma peamise sissetulekuallika, kui kaua võiksite jätkata oma elamiskulude katmist ilma raha laenamata või maja kolimata?

[ÜHTNE VASTUS]

Mul ei ole hädasäästu 1

Vähemalt üks nädal, kuid vähem kui 1 kuu 2

Vähemalt 1 kuu, kuid mitte 3 kuud 3

Vähemalt 3 kuud, kuid mitte 6 kuud 4

6 kuud või kauem 5

Ei tea/eelistata mitte vastata 998

KÜSI KÕIGILT

Q9 Milliseid järgmistest finantstoodetest teil on või on olnud viimase kahe aasta jooksul?

[LUBATUD ON MITU VASTUST]

Erapension või pensionitoode 1

Elukindlustus 2

Kahjukindlustus (nt majapidamiskindlustus, liikluskindlustus) 3

Hüpoteek või kodulaen 4

Muud tarbimisläänud 5

Investeermistooded (fondid, aktsiad või võlakirjad) 6

Krüptoväärtpaberid (sh krüptovaluuta) 7

Mitte ükski neist 8

Ei tea/eelistame mitte vastata 998

KÜSI KÕIGILT

Q10 Üldiselt, kui kindel olete, et teil on piisavalt raha, et elada mugavalt kogu oma pensioniaastate jooksul?

[ÜHTNE VASTUS]

Väga enesekindel 1

Mõnevõrra enesekindel 2

Mitte liiga enesekindel 3

Üldse mitte enesekindel 4

Ei tea 998

KÜSI KÕIGILT

Q11 Kui mugav on teil kasutada digitaalseid finantsteenuseid, nagu internetipangad või mobiilimaksud [INFO BUTTON: Digitaalsed finantsteenused on finantsteenused, mida pakutakse või hõlbustatakse tehnoloogia/digitaalsete lahenduste abil, nagu mobiili-/veebipangandusrakendused, digitaalsed eelarvestamise vahendid või väikmakseteenused]?

[ÜHTNE VASTUS]

Väga mugav 1

Mõnevõrra mugav 2

Ei ole liiga mugav 3

Ei ole üldse mugav 4

Ei tea 998

KÜSI KÕIGILT

Q12 Kui kindel olete, et teie pangalt/kindlustajalt/finantsnõustajalt saadud investeerimisnõustamine on eelkõige teie parimates huvides?

[ÜHTNE VASTUS]

Väga enesekindel 1

Mõnevõrra enesekindel 2

Mitte liiga enesekindel 3

Üldse mitte enesekindel 4

Ei kohaldata 997

Ei tea

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Andmete lisa

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q1 Kuidas hindaksite oma üldisi teadmisi finantsküsimustes võrreldes teiste täiskasvanutega [COUNTRY]?

	Väga kõrge	Üsna kõrge	Umbes keskmine	Üsna madal	Väga madal	Ei tea
EL 27	5	25	52	12	4	1
OLEMA	3	26	51	14	4	2
BG	5	25	62	5	2	1
CZ	3	28	58	8	2	1
DK	6	25	57	9	3	2
DE	6	21	56	13	4	1
EE	5	26	53	12	2	2
IE	6	24	58	9	3	1
EL	5	24	52	12	6	1
ES	6	24	53	11	5	0
FR	8	34	42	10	3	3
HR	5	24	62	6	2	1
SEE	3	15	54	19	8	1
CY	3	26	54	11	4	1
LV	2	22	57	14	3	1
LT	4	29	53	11	2	1
LU	6	30	52	10	2	1
HU	2	19	65	10	4	0
MT	4	17	63	9	4	3
NL	5	29	56	8	2	1
KELL	4	15	58	15	6	4
PL	6	34	46	10	2	2
PT	3	13	67	11	5	2
RO	8	43	41	6	1	0
SI	4	21	62	11	2	1
SK	4	25	60	8	2	1
FI	6	33	49	11	1	1
SE	4	25	56	12	3	0

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Kujutlege, et keegi paneb [100 eurot] hoiukontole garanteeritud intressimääraga 2 % aastas. Nad ei tee täiendavaid makseid sellele kontole ja nad ei võta raha välja. Kui palju oleks kontol viis aastat pärast intressimakse tegemist?

	Üle [100 EUR]	Täpselt [10 eurot]	Alla 10 EUR	Ära know
EL 27	45	30	19	6
OLEMA	44	27	22	6
BG	40	32	21	8
CZ	40	31	24	5
DK	50	23	20	7
DE	56	29	11	4
EE	49	34	12	5
IE	47	32	18	3
EL	44	31	17	8
ES	37	37	17	9
FR	47	28	20	5
HR	41	40	15	5
SEE	39	32	24	5
CY	46	32	17	5
LV	40	38	17	6
LT	38	41	15	6
LU	56	29	11	4
HU	44	29	23	5
MT	43	38	15	5
NL	59	24	15	3
KELL	44	31	20	5
PL	36	27	25	12
PT	35	39	19	7
RO	38	32	23	7
SI	44	29	19	8
SK	40	36	20	5
FI	50	28	17	4
SE	57	21	19	4

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q3 Nüüd kujutage ette järgmist olukorda. Teile antakse ühe aasta jooksul kingitus summas [1000 eurot] ja selle aasta jooksul püsib inflatsioon 2 %. Ühe aasta jooksul saate [1 000 EUR] eest osta:

	Rohkem, kui sa võiksid täna osta	Sama summa	Vähem, kui sa täna ostaksid	Ei tea
EL 27	7	22	65	6
OLEMA	7	19	68	7
BG	4	27	64	5
CZ	9	19	65	6
DK	11	12	69	9
DE	7	19	68	6
EE	6	7	84	4
IE	11	23	61	5
EL	6	32	55	8
ES	8	24	61	7
FR	8	24	61	7
HR	6	18	71	4
SEE	7	28	59	7
CY	7	37	48	8
LV	11	15	69	5
LT	7	7	79	7
LU	7	18	72	4
HU	5	16	75	4
MT	4	25	64	7
NL	6	15	75	4
KELL	7	15	73	5
PL	6	18	68	8
PT	9	32	55	5
RO	9	26	58	7
SI	4	14	78	5
SK	4	19	72	5
FI	4	6	84	6
SE	10	15	67	9

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Kui intressimäärad tõusevad, siis mis juhtub tavaliselt võlakirjade hindadega?

	Nad tõusevad	Nad langevad	Need jäävad samaks, sest võlakirjahindade ja intressimäära vahel puudub seos.	Ei tea
EL 27	29	20	23	28
OLEMA	26	16	27	31
BG	32	20	23	26
CZ	28	21	31	21
DK	22	37	19	22
DE	21	21	21	37
EE	29	22	21	28
IE	25	24	26	24
EL	27	22	21	31
ES	38	18	19	26
FR	29	13	29	29
HR	25	22	32	21
SEE	29	26	21	24
CY	19	21	23	37
LV	25	14	30	31
LT	22	18	29	31
LU	33	13	28	26
HU	31	22	28	20
MT	20	24	33	24
NL	24	25	23	29
KELL	22	21	28	29
PL	37	22	19	23
PT	48	12	22	18
RO	41	14	32	13
SI	28	26	23	24
SK	22	27	30	22
FI	32	15	21	32
SE	18	22	25	35

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q5 Milline järgmistest on tõene? Suurema tulususega investering on tõenäoliselt:

	Riskantsem kui madalama tootlusega investeering	Vähem riskantne kui madalama tootlusega investeering	Sama riskantne kui madalama tootlusega investeering	Ei tea
EL 27	66	9	15	10
OLEMA	65	8	13	14
BG	60	11	21	8
CZ	74	6	13	7
DK	76	7	8	10
DE	60	12	16	13
EE	71	7	15	8
IE	75	7	14	5
EL	69	10	12	9
ES	69	14	10	8
FR	68	9	13	10
HR	61	8	22	9
SEE	68	9	17	6
CY	69	8	12	11
LV	61	7	23	9
LT	58	7	20	15
LU	66	6	14	14
HU	74	7	14	5
MT	74	5	11	11
NL	67	7	16	10
KELL	60	9	17	14
PL	57	9	17	17
PT	75	5	15	5
RO	58	7	30	5
SI	73	7	13	7
SK	72	6	18	4
FI	79	8	7	7
SE	76	6	8	10

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q6 Investeeringud paljudesse „äriühingute aktsiasse“ on tõenäoliselt järgmised:

	Riskantsem kui investeering ühte aktsiasse	Vähem riskantne kui investeering ühte aktsiasse	Sama riskantne kui investeering ühte aktsiasse	Ei tea
EL 27	15	56	14	15
OLEMA	9	63	11	17
BG	14	51	18	18
CZ	12	59	13	17
DK	11	68	10	11
DE	11	64	10	16
EE	8	74	12	6
IE	13	60	17	10
EL	19	41	15	25
ES	23	51	12	15
FR	13	53	17	17
HR	17	53	20	10
SEE	15	55	13	18
CY	21	43	14	22
LV	8	56	24	12
LT	8	63	18	11
LU	6	64	16	15
HU	23	44	18	15
MT	12	58	14	17
NL	6	73	7	14
KELL	10	63	16	11
PL	16	54	17	13
PT	24	49	18	9
RO	20	45	24	12
SI	14	68	9	9
SK	16	52	22	10
FI	7	77	9	8
SE	12	60	11	18

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q7_1 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Enne kui midagi ostan, kaalun hoolikalt, kas ma saan seda endale lubada.

	Täiesti nõus	Mõningal määral nõus	Mõningal määral ei nõustu	Täiesti ei nõustu	Ei tea
EL 27	51	41	6	2	0
OLEMA	46	44	7	2	1
BG	54	37	5	4	0
CZ	48	45	6	1	0
DK	46	42	10	3	0
DE	50	39	8	2	1
EE	36	53	10	2	0
IE	58	34	6	3	0
EL	81	17	2	0	0
ES	51	39	8	1	1
FR	50	42	6	1	0
HR	55	37	7	1	0
SEE	54	41	5	1	0
CY	79	19	2	0	0
LV	46	46	6	2	1
LT	45	45	9	1	1
LU	49	43	7	1	1
HU	49	45	5	1	0
MT	73	23	3	1	0
NL	48	41	7	4	0
KELL	50	40	7	2	0
PL	42	50	7	1	1
PT	45	52	2	0	1
RO	65	32	2	1	0
SI	56	35	8	1	1
SK	42	50	6	1	1
FI	38	48	11	4	0
SE	52	40	7	2	0

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q7_2 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Jälgin ja jälgin oma kulusid

	Täiesti nõus	Mõningal määral nõus	Mõningal määral ei nõustu	Täiesti ei nõustu	Ei tea
EL 27	49	43	6	2	1
OLEMA	43	45	8	3	1
BG	65	27	5	4	0
CZ	54	41	4	1	1
DK	55	35	7	3	0
DE	57	38	4	1	1
EE	31	52	12	5	0
IE	42	47	8	3	1
EL	50	38	7	3	2
ES	48	43	7	1	0
FR	46	47	5	1	0
HR	60	34	5	1	0
SEE	47	44	7	1	0
CY	50	40	7	3	1
LV	38	50	8	3	1
LT	38	50	9	2	1
LU	50	44	5	1	0
HU	49	44	6	1	0
MT	49	42	7	2	0
NL	49	37	10	4	1
KELL	56	37	5	1	1
PL	42	50	6	2	1
PT	31	55	11	2	0
RO	57	38	3	2	0
SI	61	32	6	1	1
SK	43	49	7	2	0
FI	16	33	26	24	1
SE	58	36	5	1	1

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q7_3 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Sean pikaajalised finantseesmärgid ja püüan neid saavutada.

	Täiesti nõus	Mõningal määral nõus	Mõningal määral ei nõustu	Täiesti ei nõustu	Ei tea
EL 27	21	50	20	6	3
OLEMA	18	50	20	8	4
BG	26	46	17	10	2
CZ	18	52	24	4	2
DK	18	52	18	9	4
DE	26	47	18	6	2
EE	12	53	24	6	5
IE	19	49	20	10	2
EL	26	52	12	6	5
ES	21	45	27	5	2
FR	18	52	19	7	4
HR	24	52	15	9	1
SEE	16	51	23	6	4
CY	38	43	14	3	3
LV	13	46	25	8	8
LT	16	52	24	5	3
LU	20	50	22	7	1
HU	20	51	19	7	2
MT	29	47	15	5	4
NL	25	47	16	8	3
KELL	27	47	20	5	1
PL	16	55	18	6	5
PT	19	58	17	2	4
RO	30	56	9	3	2
SI	34	47	13	5	1
SK	16	53	22	8	2
FI	13	50	25	12	1
SE	30	51	13	4	2

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Kui kaotate täna oma peamise sissetulekuallika, kui kaua võiksite jätkata oma elamiskulude katmist ilma raha laenamata või maja kolimata?

	Mul ei ole hädasäästu	Vähemalt üks nädal, kuid vähem kui 1 kuu	Vähemalt 1 kuu, kuid mitte 3 kuud	Vähemalt 3 kuud, kuid mitte 6 kuud	6 kuud või kauem	Ei tea/eelistata mitte vastata
EL 27	16	9	16	18	33	8
OLEMA	14	8	12	15	39	13
BG	23	12	19	16	24	7
CZ	17	10	17	22	29	4
DK	16	6	13	15	42	9
DE	16	8	15	20	34	7
EE	15	9	20	18	32	6
IE	18	12	16	17	32	6
EL	24	10	19	15	23	9
ES	10	10	17	17	36	9
FR	14	9	15	19	33	10
HR	20	11	21	20	23	5
SEE	15	6	11	17	39	11
CY	20	12	20	13	28	8
LV	26	14	19	17	19	6
LT	17	8	15	19	36	6
LU	5	4	16	19	48	7
HU	21	10	21	22	22	4
MT	10	9	14	16	35	17
NL	8	5	13	17	47	9
KELL	17	8	16	18	33	8
PL	20	11	19	20	25	6
PT	21	6	16	19	30	8
RO	25	11	21	15	23	5
SI	19	9	18	18	30	6
SK	18	9	16	22	28	7
FI	25	12	20	11	29	4
SE	10	7	14	16	46	7

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Q9 Milliseid järgmistest finantstoodetest teil on või on olnud viimase kahe aasta jooksul? [MITME VASTUSEGA]

	Erapensio n või pensionito ode	Elukindlu stus	Kahjukindl ustus (nt majapida miskindlus tus, liikluskindl ustus)	Hüpoteeek või kodulaen	Muud tarbimisla enud	Investeeri mistoode (fondid, aktsiad või võlakirjad)	Krüptoväärtpabe rid (sh krüptovaluuta)	Mitte ükski neist	Ei tea/ eelista me mitte vastata
EL 27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
OLE MA	37	28	52	27	14	27	9	17	4
BG	19	17	37	9	31	9	11	23	3
CZ	40	42	39	15	15	24	14	19	4
DK	52	34	67	35	17	35	7	9	3
DE	21	25	59	17	10	33	6	19	3
EE	31	23	45	20	17	24	12	18	3
IE	40	36	40	25	17	18	8	20	4
EL	8	16	30	19	13	12	9	32	5
ES	23	29	50	29	18	23	4	18	3
FR	20	44	41	19	12	19	4	21	3
HR	8	26	30	11	24	15	16	28	2
SEE	20	20	31	15	9	28	4	30	4
CY	14	33	37	24	15	10	10	29	2
LV	23	23	38	10	18	9	10	28	3
LT	24	34	41	13	14	14	11	20	3
LU	41	39	54	42	20	37	13	11	5
HU	18	32	44	15	15	20	6	24	2
MT	23	25	42	21	5	32	8	22	6
NL	31	24	64	42	6	20	11	13	3
KELL	21	37	59	16	7	24	10	17	5
PL	10	58	44	15	21	15	6	16	2
PT	19	27	46	25	19	21	9	19	6
RO	33	23	41	12	23	16	8	21	2
SI	17	42	40	14	18	17	17	19	3
SK	15	39	37	21	19	26	7	23	3
FI	11	25	48	25	28	36	9	17	3
SE	33	24	57	30	13	46	5	16	5

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Q10 Üldiselt, kui kindel olete, et teil on piisavalt raha, et elada mugavalt kogu oma pensioniaastate jooksul?

	Väga enesekindel	Mõnevõrra enesekindel	Mitte liiga enesekindel	Üldse mitte enesekindel	Ei tea
EL 27	9	33	32	22	5
OLEMA	8	35	32	20	6
BG	6	22	36	33	3
CZ	7	33	29	28	4
DK	24	36	20	15	6
DE	13	37	29	17	4
EE	5	26	38	30	2
IE	13	37	26	22	2
EL	6	19	31	41	3
ES	11	38	32	15	4
FR	5	33	32	24	6
HR	6	26	35	29	3
SEE	5	33	36	21	5
CY	8	28	32	30	3
LV	5	21	38	33	3
LT	4	27	36	30	3
LU	15	44	28	7	6
HU	6	20	33	40	2
MT	10	37	27	21	6
NL	19	43	22	11	6
KELL	14	38	30	14	4
PL	3	17	35	39	7
PT	5	33	36	23	3
RO	7	31	39	23	2
SI	7	25	39	25	4
SK	4	29	30	33	5
FI	9	37	32	19	3
SE	17	37	23	18	5

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Q11 Kui mugav on teil kasutada digitaalseid finantsteenuseid, nagu internetipangad või mobiilimaksed?

	Väga mugav	Mõnevõrra mugav	Ei ole liiga mugav	Ei ole üldse mugav	Ei tea
EL 27	36	41	14	7	2
OLEMA	32	49	13	5	1
BG	42	33	14	8	3
CZ	55	36	5	4	2
DK	48	45	5	2	1
DE	44	37	11	6	2
EE	50	39	8	3	1
IE	45	34	10	11	1
EL	28	35	16	20	2
ES	23	43	23	8	2
FR	25	44	21	10	1
HR	56	28	9	5	2
SEE	22	49	19	8	3
CY	38	36	18	8	1
LV	36	53	9	2	1
LT	58	33	6	2	1
LU	28	57	11	3	1
HU	40	38	12	7	3
MT	49	26	14	10	2
NL	52	40	5	2	1
KELL	57	28	7	5	2
PL	40	47	7	4	2
PT	20	45	22	9	4
RO	44	36	12	5	2
SI	44	32	15	9	1
SK	50	38	7	4	2
FI	69	26	3	2	1
SE	58	32	5	2	2

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Q12 Kui kindel olete, et teie pangalt/kindlustajalt/finantsnõustajalt saadud investeerimishinnastamine on eelkõige teie parimates huvides?

	Väga enesekindel	Mõnevõrra enesekindel	Mitte liiga enesekindel	Üldse mitte enesekindel	Ei kohaldata	Ei tea
EL 27	6	32	31	14	11	6
OLEMA	4	31	28	17	12	8
BG	7	37	29	15	8	4
CZ	14	40	22	9	8	8
DK	9	38	24	11	10	7
DE	11	31	33	11	10	5
EE	2	27	44	12	7	7
IE	6	35	28	19	8	4
EL	3	18	30	26	14	9
ES	7	31	33	12	11	6
FR	4	34	28	17	11	6
HR	7	38	30	13	7	5
SEE	4	34	31	12	14	5
CY	3	17	36	21	17	7
LV	4	20	44	16	8	8
LT	4	30	29	13	10	13
LU	5	36	32	14	8	6
HU	4	30	33	20	8	4
MT	6	35	26	17	11	5
NL	4	28	28	11	19	9
KELL	11	35	32	13	4	5
PL	3	23	34	23	9	8
PT	6	40	22	10	16	6
RO	8	38	34	11	6	3
SI	3	28	43	17	4	6
SK	8	35	23	12	14	8
FI	7	52	23	7	4	6
SE	4	33	31	18	5	8

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Finantsteadmiste skoor – õigete vastuste arv viiele finantsteadmiste küsimusele (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)

	Madal punktisumma (0 või 1 õige vastus)	Keskmine tulemus (2 või 3 õiget vastust)	Kõrge skoor (4 või 5 õiget vastust)
EL 27	24	50	26
OLEMA	26	44	30
BG	26	54	20
CZ	21	54	25
DK	15	45	40
DE	22	46	32
EE	13	47	39
IE	22	47	31
EL	29	52	19
ES	27	54	19
FR	25	51	25
HR	22	55	24
SEE	26	49	25
CY	30	51	19
LV	25	55	20
LT	21	54	25
LU	24	43	33
HU	17	61	22
MT	19	54	26
NL	18	39	43
KELL	22	50	28
PL	25	55	20
PT	28	56	16
RO	30	57	13
SI	15	49	36
SK	20	53	27
FI	11	49	40
SE	19	47	34

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Finantskäitumise skoor – toodete valimise, kulutuste jälgimise ja finantseesmärkide saavutamise püüdlustega seotud „rahaliselt mõistlike“ käitumisviiside arv (Q7)

	Madal punktisumma (nõustun maksimaalselt 1 avaldusega)	Keskmine punktisumma (nõustub 2 avaldusega)	Kõrge punktisumma (kokkuleppige kõigi avaldustega)
EL 27	8	28	65
OLEMA	11	28	61
BG	9	24	67
CZ	7	29	64
DK	11	27	62
DE	6	29	65
EE	14	32	54
IE	9	31	60
EL	7	23	71
ES	10	30	60
FR	7	29	65
HR	7	22	71
SEE	7	30	62
CY	4	24	72
LV	11	37	52
LT	13	25	62
LU	8	27	65
HU	6	28	66
MT	6	23	71
NL	12	25	63
KELL	8	26	67
PL	9	27	65
PT	8	23	69
RO	4	14	82
SI	8	19	73
SK	8	29	63
FI	32	32	36
SE	7	21	73

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

Üldine finantskirjaoskuse punktisumma – finantstadmiste punktisumma ja finantskäitumise punktisumma (iga punktisumma võrdse kaaluga)

	Madal punktisumma (skoor & = 5)	Keskmine tulemus (skoor > 5 ja <9)	Kõrge punktisumma (skoor 9 või 10)
EL 27	18	64	18
OLEMA	22	58	20
BG	20	65	15
CZ	16	66	17
DK	16	57	27
DE	16	61	24
EE	16	61	23
IE	17	64	19
EL	19	65	16
ES	22	65	13
FR	18	64	17
HR	16	65	20
SEE	19	64	18
CY	19	66	15
LV	24	65	11
LT	19	65	16
LU	15	62	23
HU	12	72	16
MT	13	67	20
NL	15	56	28
KELL	17	62	21
PL	20	65	15
PT	19	71	11
RO	14	74	12
SI	12	61	27
SK	17	63	20
FI	27	56	17
SE	14	59	27

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525 – Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

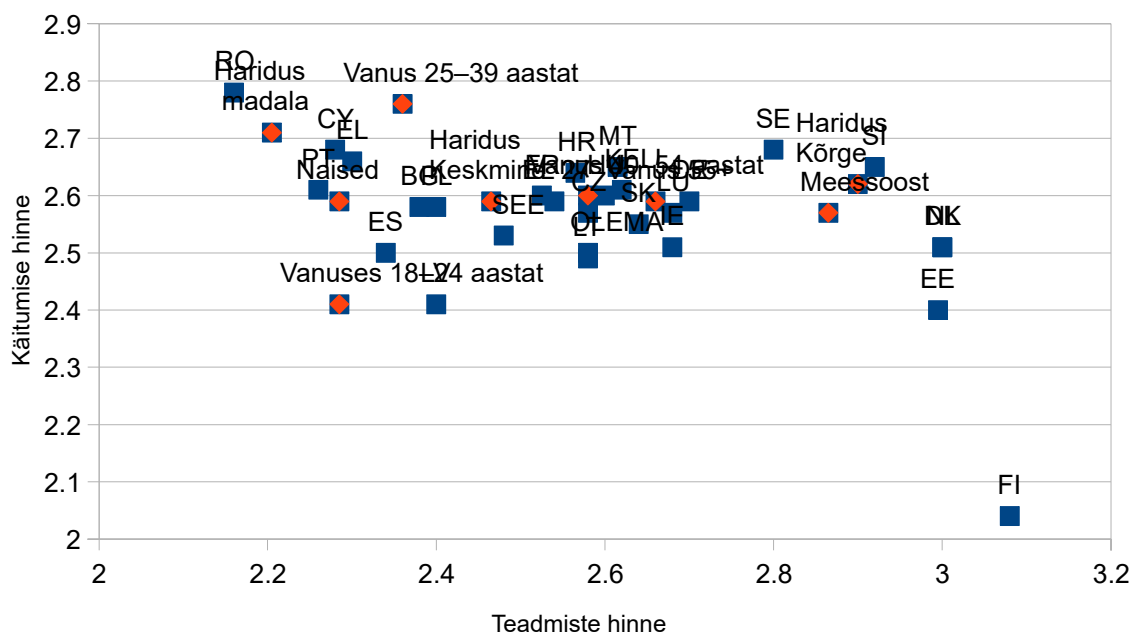
Välitöö: 29/3–5/4/2023/(%) Võrdlus: N=26 139 – Kõik vastajad

Märkused

(Pierre Dieumegard)

Kummaline korrelatsioon kahe teadmise ja käitumise vahel

Teadmiste ja käitumise skoori saamiseks võib igale rühmale lisada märkuse. See reiting on grupi punktisummade keskmine.

Finantsteadmiste punktisumma ja finantskäitumise punktisumma vahel puudub statistiline korrelatsioon ning korrelatsiooni olemasolu korral on see negatiivne ($R^2 = 0,2$, seega korrelatsioonikordaja on $-0,45$). See tähendaks, et mida rohkem on grupil häid finantsteadmisi, seda vähem ettevaatlik on. See on kummaline ja võib arvata, et esitatud küsimused ei ole üksikisikute finantsoskuste mõistmiseks kõige asjakohasemad. Mõlemal sugupoolel on sama käitumisskoori, samas kui meessool on parem teadmiste skoor.

Mõned küsimused olid ilmselt paljude inimeste jaoks segaduses.

Näiteks pidi küsimus 2 testima liitintressi mõistmist, st et igal aastal lisatakse saadud intress kapitalile järgmise aasta intressi arvutamiseks. Küsimus oli: „Kui palju oleks kontol viie aasta lõpus, kui intressimakse on tehtud?“. Selles küsimuses on intressi maksmine karistuse lõpus pärast viieaastase tähtaja märkimist. On mõistetav, et vastajad ei kujuta ette, et see makse on iga-

Eurobaromeetri kiiruuring nr 525

Finantskirjaoskuse taseme jälgimine ELis

aastane. Lisaks on liitintressi arvesse võttes lõplik summa 1 100 EUR asemel 1104 eurot: erinevus on minimaalne.

Samamoodi oli kuuenda küsimuse puhul, milles käsitleti seost võlakirjahindade ja inflatsiooni vahel, raske vastata isikul, kellel ei ole võlakirju, ja see on nii väga suure osa eurooplaste puhul.

Erinevused teistest Eurobaromeetri uuringutest

Sotsiaalsete rühmade hajutatus on samas järjekorras kui riikide hajutatus, mis erineb paljude Eurobaromeetri uuringute tulemustest.

Teadmiste skoor näitab erinevusi sotsiaalsetes klassides: hinne on kõrgem kõrgharidusega inimestele ja eakatele.

Hoolimata vähestest teadmistest on käitumise punktisumma parem madala haridustasemega inimeste puhul, kellel ei ole kõrget sissetulekut ja kes peavad tähelepanu pöörama, elavad inimesed (25–39 aastat) ning vaesed riigid, nagu Rumeenia ja Kreeka.

Erinevalt paljudest Eurobaromeetri uuringutest ei ole see tegelikult arvamusküsitlus selle kohta, mida avaliku sektori asutused peaksid tegema, vaid pigem uuring teadmiste ja isikliku (rahalise) käitumise kohta seoses ühiskonnaga, kus inimene elab. On normaalne, et sotsiaalsete rühmade vahelised erinevused on sama olulised kui riiklike arvamuste vahel (või et erinevused riikide arvamuste vahel ei ole suuremad kui sotsiaalsete rühmade arvamuste vahel).